

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΗ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1951

ΑΡΙΘ. 6

ΕΞΟΡΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΥΠΕΡ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ

Ἐὰν ἕπαρχη εἰς τὴν γῆν λαός, ὁ ὁποῖος ἔχει βαθύτατα ριζωμένον τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, ὁ λαὸς αὐτὸς εἶναι ἀσφαλῶς ὁ ἑλληνικός. Ἀπὸ τὴν ἀρχαιοτάτην ἀκόμη ἐποχὴν, ὅταν οἱ πρόγονοί μας ἦσαν εἰδωλολάτραι, ἡ εὐσέβεια ἦτο τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ ἀφ' ὅτου τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐδέχθη τὸ Εὐαγγέλιον, ἡ εὐσέβειά του καὶ ἡ θρησκευτικότης του ὄχι μόνον διεφωτίσθη, ἀλλὰ καὶ ηὐξήθη καὶ ἐκαλλιεργήθη καὶ ἐγιγαντώθη, ὥστε χωρὶς καμμίαν ὑπερβολὴν νὰ ἠμποροῦμεν νὰ λέγωμεν ὅτι καὶ σήμερον τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος κατέχει τὰ σκῆπτρα εἰς τὴν θρησκευτικότητα καὶ τὴν εὐλάβειαν, εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν. Ἀπόδειξις δὲ ἰσχυρὰ τῆς ἀληθείας αὐτῆς εἶναι καὶ ἡ προθυμία τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων νὰ ἀνεγείρουν ἱεροὺς ναοὺς εἰς λατρείαν καὶ δόξαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Ὅταν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν, μετέτρεψε τοὺς ἀρχαίους εἰδωλολατρικοὺς ναοὺς εἰς χριστιανικοὺς. Εἰς τὴν ἐποχὴν κατόπιν πού ἤκμαζεν ἡ μεγάλη βυζαντινὴ αὐτοκρατορία, ὁ μεγαλοπρεπὴς ναὸς τῆς Ἁγ. Σοφίας, εἰς τὴν Κωνσταντινίαν, τὸ περίφημον ἐκεῖνο ἀριστούργημα τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, ἦτο τὸ ἐξαιρετικὸν δείγμα καὶ ἡ τρανὴ ἀπόδειξις τῆς βαθείας πίστεως καὶ εὐλαβείας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἰς τὰ μαῦρα δὲ ἐκεῖνα χρόνια τῆς σκλαβιάς κάτω ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἐὰν δὲν ἐκτίζοντο μεγάλοι ναοί, ἀλλὰ καὶ οἱ ὑπάρχοντες ἦσαν τὸ ἄσυλον καὶ ἡ παρηγορία τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων. Ἐκεῖ ἐπήγαιναν τὰ σκλαβωμένα ἑλληνόπουλα, ὄχι

μόνον διὰ νὰ λατρεύσουν τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μάθουν γράμματα, διὰ νὰ διδάσκωνται τὴν ἑνδοξὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους των. Διότι ὁ ναὸς ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς σχολεῖον. Τὸ σχολεῖον ὁμῶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ ἐκκλησία. Δι' αὐτὸ βλέπομεν εἰς τὴν νεωτέραν, τὴν σύγχρονον, τὴν ἐλευθέραν πλεόν Ἑλλάδα, ὅτι πόλεις καὶ χωρία φιλοτιμοῦνται νὰ ἀνεγείρουν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς, χωρὶς νὰ ὑπολογίζουσι κόπους καὶ ἔξοδα. Δὲν ὑπάρχει πόλις, δὲν ὑπάρχει χωριὸς τῆς Ἑλλάδος πού νὰ μὴ φροντίζῃ νὰ ἔχῃ τὴν ἐκκλησίαν του. Ὑπάρχουν χριστιανοὶ Ἕλληνες πού δὲν ἔχουν ἰδικὸν τῶν σπίτι, δὲν ἀνέχονται ὁμῶς ποτὲ τὸ χωριὸν τῶν νὰ μὴ ἔχῃ ἐκκλησίαν. Θὰ δώσῃ καὶ θὰ προσφέρῃ διὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ χωριοῦ του καὶ ὁ πτωχότερος ἀκόμη.

Καὶ εἶναι ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ μας, ἡ ἐκκλησία τῆς ἐνορίας μας, τόσο στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὴν ζωὴν μας. Ἀπὸ τότε πού ἐνθυμούμεθα τὸν ἑαυτὸν μας, μᾶς ἔχουν μείνει ἀλησμόνητοι ἐντυπώσεις ἀπὸ αὐτὴν. Πόσες παιδικῆς ἀναμνήσεις δὲν ἔχομεν ὅλοι μας ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἰδιαιτέρας μας πατρίδος; Πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς δὲν ἤκουσαν τὰ πρῶτα κατηχητικὰ μαθήματα μέσα εἰς αὐτήν; Καὶ πόσα ῥίγη συγκινήσεως, πόσα δάκρυα πολλάκις δὲν κυλοῦν ἀπὸ τὰ μάτια μας, ὅταν ἐνθυμούμεθα τὰς λειτουργίας πού παρακολουθοῦσαμεν μαζῇ μὲ τοὺς γονεῖς μας κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς εἰς τὴν ἐξοχικὴν ἴσως ἐκκλησίαν τοῦ χωριοῦ μας; Μεγάλοι κατόπιν, ἄνδρες ὄρμιοι, μὲ ἐπίγνωσιν ἐλατρεύσαμεν τὸν Θεὸν εἰς τὸν ἁγιον ναὸν Του. Τόσαι καὶ τόσαι θρησκευτικαὶ καὶ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐξόρμησις τῆς Πανελληνίου εὐσεβείας ὑπὲρ ἀνοικοδομήσεως τῶν Ἱερῶν Ναῶν — Τὸ Παλαιοημερολογικόν. — † *Μητροπολίτου Λαρίσης Δωροθέου*, Ἡ Πίστις (Α') — † *Ἐπισκόπου Νύσσης Γερμανοῦ*, Τί νὰ διδάξωμεν εἰς τὰ παιδιὰ μας. — *E. F. M.* Τὸ Τριῶδιον. — *Σ. Δ. Α.* Δύνανται αἱ γυναῖκες νὰ χειροτονῶνται ἱερεῖς; — *Παρατηρήσεων Στέλλη*: Ὁ λόγος τοῦ προβλήματος. — Ἡ σημαία τοῦ Πνεύματος. — Ὁ Ἰθὺς καὶ ὁ Κὸς. — Καίριος χαρακτηρισμός. — *Χρονικὰ Πνευματικῆ κίνησις*: Περὶ τῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας βοηθητικῶν διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἐκδόσεων (Ε.). — *Βιβλιογραφία*.

.....
 ἔθνικαι ἑορταὶ μᾶς ἔκαμαν νὰ μαζευόμεθα ὅλοι μέσα εἰς τοὺς ναοὺς. Εὐχάριστα ἢ δυσάρεστα γεγονότα ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴν μας ζωὴν μᾶς φέρουν καὶ πάλιν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Φεύγουν οἱ νέοι διὰ τὰ ξένα ἢ διὰ τὸν πόλεμον, καὶ θὰ περάσουν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν νὰ προσκυνήσουν, νὰ ζητήσουν τὴν προστασίαν καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἐπιτύχουν εἰς τοὺς σκοποὺς των. Καὶ ὅταν ὕστερα ἀπὸ χρόνια γυρίσουν ἀπὸ τὴν ξενητείαν νοικοκυραῖοι πλέον, ἢ ἐπιστρέψουν νικηταὶ ἀπὸ τὸν πόλεμον, εἰς τὴν ἐκκλησίαν πρῶτα πάλιν θὰ πᾶνε, νὰ εὐχαριστήσουν τὸν Θεὸν διότι τοὺς ἐπροστάτευσεν. Ὅλα αὐτὰ καὶ τόσα ἄλλα ἀκόμη ἔχουν ἀφήσει βαθεῖας καὶ ἀλησιμονήτους ἐντυπώσεις εἰς τὴν ψυχὴν μας.

Ἄλλὰ ἀλλοίμονον! Μαζὶ μὲ τόσας ἄλλας καταστροφὰς ποὺ ἔφεραν εἰς τὴν πατρίδα μας ὁ πόλεμος καὶ αἱ θλιβεραὶ περιπέτειαι τῆς τελευταίας δεκαετίας, συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ καταστραφοῦν καὶ τόσοι ναοί. Νὰ κρημνισθοῦν τόσαι ἐκκλησίαι. Ὅχι μία καὶ δύο καὶ πέντε καὶ δέκα. Ὀκτακόσιες ἐκκλησίαι εἶνε καμμένες καὶ κρημισμένες. Καὶ ὀκτακόσια ἑλληνικὰ χωριά δὲν ἔχουν ποῦ νὰ συγκεντρῶνται διὰ νὰ λατρεύσουν τὸν Θεόν! Σημερώνει ἡ Κυριακή, καὶ καμπάνα δὲν ἀκούεται νὰ κτυπᾷ. Ἐρχεται Πάσχα, καὶ οἱ κάτοικοι τῶν ὀκτακοσίων χωριῶν δὲν θὰ προσκυνήσουν τὸν Σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου. Δὲν θὰ λειτουργηθοῦν. Δὲν θὰ μεταλάβουν. Διότι δὲν ἔχουν ἐκκλησίαν. Τὰ ἔρημαξαν ὅλα οἱ ἀποτρόπαιοι καταστροφεῖς. Καὶ ὁ παππᾶς δὲν ἔχει ποῦ νὰ λειτουργήσῃ.

Τί θὰ γίνῃ λοιπὸν; Οἱ πολυβασανισμένοι κάτοικοι τῶν χωριῶν αὐτῶν μόνοι των εἶναι ἀδύνατον νὰ ξανακτίσουν τὰς ἐκκλησίας των.

Θὰ ἀφήσωμεν λοιπὸν ἡμεῖς νὰ μένουν οἱ ἀδελφοὶ μας τῶν ὀκτακοσίων χωριῶν χωρὶς ἐκκλησίαν ἐπὶ χρόνια τώρα, ἀλειτούργητοι τὰς Κυριακάς, ἀλειτούργητοι τὰς μεγάλας ἑορτάς, ἀλειτούργητοι τὸ Πάσχα; Ἄ ὄχι! Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον. Δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ τὸ ἀνεχθῶμεν κατ' οὐδένα λόγον. Θὰ κάμωμεν τὰ ἀδύνατα δυνατά. Θὰ προσφέρωμεν, ὅ,τι ἔχομεν. Θὰ δώσωμεν καὶ ἀπὸ τὸ ὑστέρημά μας ἀκόμη, διὰ νὰ ξανακτισθοῦν αἱ ἐκκλησίαι εἰς τὰ ὀκτακόσια αὐτὰ χωριά.

Εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ἀναφέρεται ἓνα συγκινητικὸν παράδειγμα ἀνοικοδομήσεως καταστραφέντος ναοῦ, ὅμοιον μὲ τὸ ἰδικόν μας (Α' Ἔσδρα Β' 1—14). Ὅταν βάρβαρα ἔθνη ὑπέταξαν τοὺς Ἰσραηλίτας, μαζῆ μὲ τὰς ἄλλας καταστροφὰς ποὺ ἔκαμαν ἐβεβήλωσαν καὶ τὸν ἅγιον ναὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν περὶφημον ναὸν τοῦ Σολομῶντος, καὶ ἤρπασαν ὅλα τὰ πολύτιμα σκευὴ τοῦ ναοῦ. Τότε ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς μὲ συγκινητικὴν προθυμίαν προσέφερον ὅ,τι πολῦτιμον εἶχε διὰ νὰ ξανακτίσῃ πάλιν τὸν Ναόν, καὶ τοῦ δώσῃ ὅσον ἦτο δυνατὸν ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ποὺ εἶχεν, ὅταν τὸν ἔκτισεν διὰ πρώτην φορὰν ὁ Σολομῶν. Καὶ προσέφεραν οἱ ἄνθρωποι. Ἐδίδαν τὰ κοσμήματά των αἱ γυναῖκες. Ἐδίδαν κάθε τι ποὺ ἤμποροῦσαν νὰ δώσουν ὅλοι των, καὶ ἔξανακτίσθη ὁ ναός, ὥστε νὰ λατρεύουν πάλιν ἐκεῖ τὸν Θεόν.

Καὶ ἡμεῖς κάτι ἀνάλογον πρέπει νὰ κάμωμεν. Θὰ προσφέρωμεν καὶ ἡμεῖς. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ χριστιανικὸ ἑλληνικὸ χωριὸν χωρὶς ἐκκλησίαν. Σκεφθῆτε τὰ παραμεθόρια, τὰ ἀκριτικὰ χωριά μας, ποὺ ἔχουν δεῖξει τέτοιαν φιλοπατρίαν, σκεφθῆτε νὰ ἀκούουν κάθε Κυριακὴν νὰ κτυπᾷ ἡ καμπάνα τοῦ γειτονικοῦ βουλγαρικοῦ χωριοῦ, καὶ οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ νὰ μὴ ἔχουν ἐκκλησίαν! Πόση λύπη καὶ πόση πικρία φαρμακώνει τὴν ψυχὴν των! Ἄλλὰ καὶ ποῖον δικαιολογημένον ἁμαρτόν θὰ ἀνεβαίῃ στὸ στόμα των! Τόσο δύσκολο, τέλος πάντων, εἶναι νὰ τοὺς βοηθήσουν οἱ χριστιανοὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος διὰ νὰ ξανακτίσουν τὴν γκρεμισμένην ἐκκλησίαν των; Καὶ μήπως δὲν ἔχουν δίκαιον; Ἐπειτα, ἄς σκεφθῶμεν ποῖαι θὰ εἶναι αἱ συνέπειαι ἂν δὲν κτισθοῦν ἐγκαίρως πάλιν οἱ ναοὶ αὐτοί. Οἱ κάτοικοι τῶν ὀκτακοσίων χωριῶν καὶ κυ-

ρίως τὰ παιδιά, χωρίς ἐκκλησίαν θὰ λησμονήσουν ὅτι εἶναι χριστιανοί. Καὶ ἂν ὕστερα ἀπὸ χρόνια ξαναγίνη πάλιν ἡ ἐκκλησία, ποῖος θὰ θέλῃ νὰ πηγαίη εἰς αὐτήν, ἀφοῦ τόσον καιρὸν θὰ ἔχουν ξεσυνηθίσαι; Ἄλλ' αὐτὸ ἀκριβῶς θέλει καὶ ὁ κομμουνισμός. Ν' ἀποτραβήξῃ τοὺς χριστιανούς ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ τοὺς μεταδώσῃ εὐκολότερα τὰς ἀθέους καὶ ἀντιχριστοὺς καὶ καταστρεπτικὰς διδασκαλίας του. Θὰ συμμαχήσωμεν λοιπὸν μὲ τὸν κομμουνισμόν; Καὶ θὰ καταδικάσωμεν εἰς πνευματικὸν καὶ ἐθνικὸν θάνατον τοὺς κατοίκους τῶν ὀκτακοσίων ὀρθοδόξων ἑλληνικῶν χωριῶν; Θεὸς φυλάξοι!

Ἄλλὰ τί λοιπὸν πρέπει νὰ γίνη; Πρέπει νὰ γίνη πανελλήνιος συναγερμός. Χρειαζέται νὰ τὸ πάρωμεν ὅλοι στὰ ζεστά. Θὰ ἐργασθῶμεν ὅλοι, μεγάλοι καὶ μικροί. Κληρικοὶ καὶ λαϊκοί. Τὸ σύνθημα καὶ τὸ παράδειγμα μᾶς τὸ δίδει ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος καλεῖ ὅλους μας νὰ κάμωμεν ὅ,τι ἡμποροῦμεν διὰ νὰ ξανακτιστοῦν αἱ ὀκτακόσιες κρημνισμένες ἐκκλησίες. Θὰ δώσωμεν ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ περισσεύμα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ὑστέρημα. Οἱ πλούσιοι θὰ δώσουν περισσότερα, οἱ πτωχοὶ ὀλιγώτερα. Ἄλλοι θὰ δώσουν χρήματα, καὶ ἄλλοι, κυρίως οἱ ἐντόπιοι, θὰ προσφέρουν καὶ εἶδη: πέτρες, ἀσβέστι, ξυλείαν καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται. Ἄλλοι θὰ προσφέρουν τὴν προσωπικὴν των ἐργασίαν. Καὶ τὰ παιδιά τῶν Κατηχητικῶν σχολείων θὰ προσφέρουν καὶ αὐτὰ τὴν προθυμίαν των νὰ βοηθήσουν εἰς ὅ,τι ἡμποροῦν. Καὶ ὅταν οἱ ναοὶ αὐτοὶ ξανακτισθοῦν καὶ ἀρχίσουν οἱ ἱερεῖς νὰ λειτουργοῦν εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ προσφέρουν τὴν ἀναίμακτον λατρείαν εἰς τὸν Θεόν, μαζὶ μὲ τὰς ἄλλας εὐχὰς ποὺ θὰ ἀναπέμπουν, θὰ εὐχωνται καὶ «ὑπὲρ τῶν κτιτῶρων τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν». Καὶ ἡ προσευχὴ των θὰ γίνεται ἀσφαλῶς εἰσακουστὴ ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ θὰ μᾶς στέλλῃ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ὁ Πανάγαθος τὴν εὐλογίαν Του καὶ τὰς δωρεάς Του.

Ἐμπρὸς, λοιπὸν, ὅλοι ἅς σκεφθῶμεν τί καλύτερον καὶ τί περισσότερον μποροῦμε νὰ κάμωμεν καὶ νὰ προσφέρωμεν διὰ τὸ ἔργον τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν ὀκτακοσίων ἐκκλησιῶν. Ὅ,τι καὶ ἂν δώσωμεν θὰ εἶναι μία

προσφορὰ δεκτὴ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Θὰ εἶναι ἓνα καθήκον πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας. Θὰ εἶναι μία ἀφορμὴ νὰ μᾶς χαρίσῃ ὁ Θεὸς ἀντὶ τῶν φθαρτῶν ποὺ θὰ δώσωμεν, τὰ ἀφθαρτα, ἀντὶ τῶν ὑλικῶν τὰ πνευματικά, ἀντὶ τῶν προσκαιρῶν τὰ αἰώνια. Καὶ ἔτσι θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ εὐχὴ ἐκείνη ποὺ ἀκούομεν κάθε Κυριακὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν:

«Ἁγίασον τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου, σὺ αὐτοὺς ἀντιδόξασον τῇ θεϊκῇ Σου δυνάμει».

Μεταξὺ τῶν ὑπὸ τῆς ἐχθρικής κατοχῆς καὶ εἶτα τοῦ κομμουνιστοσυμμοριτισμοῦ προξενηθεισῶν εἰς τὴν χώραν μας μεγάλων καταστροφῶν ὑπήρξε καὶ ἡ εἰς τοὺς ναοὺς τῆς ὑπαίθρου τεραστία φθορά. Τετρακόσιοι ναοὶ κατάκεινται εἰς ἐρείπια, πεντακόσιοι δ' ὑπέστησαν μεγάλας ζημίας. Ἰσαριθμα, λοιπὸν, χωριὰ ἔχασαν τοὺς εὐκτηρίους των οἴκους καὶ, ἐπομένως, ἀπέμειναν ἄνευ ἱερῶν.

Ἐδημιουργήθη, ἐκ τούτου, μέγιστον διὰ τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔθνος πρόβλημα, τὸ πρόβλημα τῆς ἐκ θεμελιῶν ἀνοικοδομήσεως τῶν ἐντελῶς καταστραμμένων καὶ τῆς ἐπιδιορθώσεως τῶν βλαβῶν ὀκτακοσίων ναῶν, διὰ νὰ ἀναζήσουν τὰ στερηθέντα τῶν ψυχικῶν των πνευμόνων ἑλληνικὰ χωριὰ. Ἡ λύσις ὁμῶς τοῦ προβλήματος προσέκοπτε πάντοτε πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν κρατικὴν οἰκονομικὴν ἀνεπάρκειαν. Ἐπειδὴ ὁμῶς αὐτὴ χρονίζει, ὡς ἐκ τῶν γνωστῶν δυσχερῶν περιστάσεων, ἡ Ἐκκλησία ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Κράτους, ἔγνω νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν πανελλήνιον συμβολὴν εἰς τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ἔργον, ἵνα μὴ ἐπὶ πλέον παραταθῇ ἡ ψυχικὴ ἀσφυξία τῶσων ἑλληνικῶν πληθυσμῶν.

Οὕτω, διὰ νὰ δοθῇ εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκδηλώσουν τὸ διὰ τὸ ἔργον τοῦτο θερμόν των ἐνδιαφέρον, θὰ ὁργανωθῇ τὴν 4ην τοῦ προσεχοῦς Ἀπριλίου μία πανελλήνιος ἐξόρμησις, εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῆς ὁποίας καλοῦνται νὰ βοηθήσουν ὅλα τὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας: οἱ κατὰ ἐνορίας ἐφημέριοι, οἱ ἱεροκήρυκες, τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, οἱ θρησκευτικοὶ Σύλλογοι, καὶ ὁ τύπος γενικῶς διὰ τῆς καταλλήλου ἀρθρογραφίας καὶ εἰδησεογραφίας, καὶ εἴτινες ἄλλοι ἐκ τῆς θέσεώς των δυνάμενοι νὰ συμβάλουν εἰς τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον.

Κατὰ τὸ καταρτισθὲν πρόγραμμα, τῇ 9.30' π. μ. τῆς 4ης Ἀπριλίου. Τετάρτης, μετὰ ταυτόχρονον πεντάλεπτον πανηγυρικὴν κωδωνοκρουσίαν εἰς πάντας τοὺς ναοὺς τῆς χώρας θὰ τελεσθῇ δέησις «ὑπὲρ ἐπιτυχίας καὶ εὐδοξίας τοῦ ἔργου τῆς ἀνοικοδομήσεως καὶ λειτουργίας τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς χώρας ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ ὑγείας καὶ σωτηρίας τῶν ὑπὲρ τοῦ ἔργου τούτου συμβαλλόντων», καὶ θὰ ἀναπεμφθῇ ἡ ἀκόλουθος Εὐχή:

•Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐμεγαλύνθησθε σφόδρα· ἐξομολόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω.

Ὁ οὐρανός Σοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν Σου. Καὶ εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ οὐκ ἀρκέσουσι Σοι, ποῖος οἶκος τῆς κατοικησεώς Σου; Οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖς, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύει προσδεόμενός τινος. Αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα. Ἡμῶν δὲ ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ ἐν τῷ ζητεῖν Σε τὸν Κύριον, καίτοι γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνός ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. Διὸ καὶ ἔγνωμεν ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖν Σε καὶ εὐφραίνόμεθα εἰς οἶκον Κυρίου πορευόμενοι. Πλὴν, τὰ ἀγαπητὰ ἡμῖν σκηνώματά Σου, Κύριε τῶν Δυνάμεων, κατέστρεψαν πολλαχοῦ οἱ ὑπεναντίοι. Ὁμόφυλοι καὶ ἀλλόφυλοι ἐβεβήλωσαν ναοὺς ἁγίους Σου καὶ κατέκαυσαν τὰ θυσιαστήριά Σου. Ὅθεν ζήλω ἐνθέῳ κινούμενος ὁ πιστὸς Σου λαὸς συναγείρεται σήμερον πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν κατεστραμμένων ἁγίων ναῶν Σου. Εὐδόωσον, Κύριε, τὴν προσπάθειαν ταύτην τῶν ἀγαπῶντων τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου Σου. Καὶ ἀξίωσον πάντα τὸν λαὸν ἐν ἐκκλησίαις λατρεύειν Σοι ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ. Εἰσακούων δὲ τῆς φωνῆς τῆς δεήσεως τῶν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, Σε προσκυνούντων καὶ ἑκκαλουμένων, ἁγίασον πάντας τῇ Σῆ χάριτι, ἵνα γένηται ἕκαστος ἡμῶν ναὸς Θεοῦ ζῶντος, Σοῦ κατοικοῦντος ἐν ἡμῖν καὶ ἐμπεριπατοῦντος, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν».

Οἱ ἱεροκλήρυκες καὶ οἱ ἐφημέριοι εἰς ὀμιλίας τῶν πρὸς τοὺς πιστοὺς θὰ ἀναπτύξουν τὴν σημασίαν τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν ναῶν, θὰ καταρτίσουν ἐπιτροπὰς διὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐξορμῆσεως, θὰ μεριμνήσουν περὶ περιφορᾶς εἰδικοῦ δίσκου κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτὰς ἀπὸ τῆς 9 Ἀπριλίου

1951 μέχρι τῆς 25 Μαρτίου 1952 κατὰ τὰς εἰδικὰς πρὸς αὐτοὺς ὁδηγίας.—Οἱ Κατηχηταὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων θὰ ἀφιερῶσουν τὸ πρὸ τῆς 24 Μαρτίου κατηχητικὸν μάθημά των εἰς τὴν ἐξορμῆσιν τῆς 4 Ἀπριλίου, καθ' ἣν χορῶδαι παιδιῶν θὰ περιέρχονται τὰς ὁδοὺς τῆς ἐνορίας ψάλλουσαι κατάλληλα ᾄσματα. —Εἰς τὴν ἐξορμῆσιν θὰ κληθῶν καὶ οἱ ἀρχηγοὶ προσκώπων ἡ ὁδηγῶν νὰ ὀμιλήσουν εἰς τὰ παιδιά κατὰ τὴν ἀμέσως πρὸ τῆς 24 Μαρτίου συγκέντρωσιν περὶ τῆς ἐξορμῆσεως, θὰ φροντίσουν περὶ τῆς διανομῆς διαφωτιστικοῦ ἐντύπου εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὰ καταστήματα τοῦ ὀρισθησομένου διὰ τὸ σχολεῖόν των τομέως, χορῶδαι δ' ἐκ παιδιῶν θὰ περιέρχονται τὰς ὁδοὺς τῆς ἐνορίας κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐξορμῆσεως ψάλλουσαι ὀρισμένα ᾄσματα, καὶ θὰ παράσχουν οἰανδήποτε ἄλλην ζητηθησομένην βοήθειαν.—Μεγάλῃν βοήθειαν θὰ παράσχουν εἰς τὴν ἐξορμῆσιν οἱ Ἱεροσκευηταὶ Σύλλογοι διὰ τῶν μελῶν των, ὡς ἀποτελούντων τὰ δυναμικώτερα καὶ τὰ μᾶλλον πειθαρχικὰ καὶ συνευθητὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο δὲ καὶ βαθύτερον αἰσθανομένων τὴν σημασίαν τῆς ὑπάρξεως τοῦ οἴκου τῆς λατρείας. Ἐξ αὐτῶν θὰ συγκροτηθῶν εἰδικαὶ ἐπιτροπαὶ πρὸς διανομὴν τοῦ εἰδικοῦ διαφωτιστικοῦ ἐντύπου, πρὸς εἰσπραξίν των εἰσφορῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἑράνου, ὡς καὶ πρὸς συλλογὴν ἱερῶν σκευῶν, ἀμφίων καὶ ἱερῶν εἰκόνων τῶν προτιμοποιουμένων νὰ ἐφοδιάσουν δι' αὐτῶν τοὺς ἀνεγερθησομένους ναοὺς.

Τὴν ὄλην διοργάνωσιν τῆς ἐξορμῆσεως τῆς πανελληνίου εὐσεβείας ὑπὲρ τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν ναῶν ἀνέλαβεν ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ δι' εἰδικοῦ «Γραφείου Ἀνοικοδομήσεως ἱερῶν ναῶν», ὅπερ ἐφοδιάζει τοὺς ἀρμοδίους διὰ καταλλήλων λεπτομερῶν ὁδηγιῶν.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΗΜΕΡΟΛΟΓΙΤΙΚΟΥ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπέλυσε τῇ 9 μεσοστῆς πρὸς τὸν Ἱερόν Κληρὸν καὶ τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαὸν τὴν ἀκόλουθον (Ἀριθ. 775)613):

Ἡ ἐκ πολλῶν κατευθύνσεων προερχομένη παντοειδῆς ἐκμετάλλευσις τοῦ ἀδιαφωτίστου ζήλου καὶ τῆς ἀκαθοδηγῆτου εὐσεβείας ἐνίων ἐκ τῶν πιστῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας ἐδημιούργησε τὸ παλαιοημερολογικὸν λεγόμενον ζήτημα καὶ δι' αὐτοῦ διάσπασιν εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ δὲ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀκολουθοῦσα καὶ ἐν προκειμένῳ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου, τὰ διδάγματα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τὴν ἱεράν αὐτῆς Παράδοσιν καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς σεπτῆς Κορυφῆς τῆς Ὀρθοδοξίας, δηλαδή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, προσεπάθησεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅπως δι' ἡπίας καὶ στοργικῆς μεταχειρίσεως τῶν οὐκ ἀνωμένων τέκνων τῆς, ἐπαναφέρει τὴν ἐνότητα καὶ τὴν εἰρήνην εἰς τὸ ποίμνιον αὐτῆς. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην κατέτειναν καὶ αἱ τελευταίως ἀναληφθεῖσαι μετὰ τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ παλαιοημε-

ρολογισμοῦ ἔμμεσοι ἐπαφαί τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ δὴ αἱ προσωπικαὶ συναντήσεις τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς, ὅσις ἀπὸ τοῦ ἐνθρονιστηρίου ἤδη μηνύματος αὐτοῦ, διεκήρυξεν ὅτι ἐν τῶν κυρίων αὐτοῦ μελημάτων θὰ ἦτο ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐνότητος.

Ἀτυχῶς, ὁμως, αἱ πρόσφατοι αὐταὶ μακρὰ καὶ ἐπίπονοι προσπάθειαι ἐναντάγησαν, παρὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιδειχθεῖσαν συγκρατάσιν, καθ' ἣν ἐξηγητήθησαν πάντα τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς Πράξεως τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτροπέμενα ὅρια ἐπεικειας καὶ οἰκονομίας. Ἐνῶ δὲ ὑπῆρχον ἐνθαρρυντικαὶ τινας ἐνδείξεις καὶ τὰ πρωτοστατοῦντα «κληρικὰ» πρόσωπα τοῦ παλαιοημερολογισμοῦ ἐφαίνοντο διατεθειμένα νὰ προσέλθωσιν εἰς μίαν λύσιν ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἱκανοποιητικῆν, ἡ δὲ Ἱερά Σύνοδος ἠτοιμάζετο νὰ συζητήσῃ ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος, ἡ ἐπέμβρισις λαϊκῶν τιμῶν κύκλων ἐκ τῶν ἀνευθύνων ἰθυνόντων τὰ τῶν παλαιοημερολογιτῶν ἀνέτρεψε

και ἐματαίωσε τὰ πάντα. Περὶ τῶν ἑλατηρίων τῶν κύκλων τούτων ἀφίεται ἐὰ κρίνη ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ὅστις πολλὰ ἠδυνήθη νὰ συναγάγη συμπεράσματα, μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ἐν τῇ Μονῇ Κερατέας καὶ ἀλλαχοῦ ἐν πάσαις ταῖς παλαιοημερολογητικαῖς παρατάξεσι λυπηρῶν συμβάντων.

Ἐπειδὴ ὁμως ἡ οὖτω συνεχιζομένη διαίρεσις, ὡς διὰ πλείστον ἀναλόγων περιπτώσεων διδάσκει ἡ μακράν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, δύναται νὰ ἐγγὺς πολλὰς καὶ βαρεῖας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος συνεπειάς, διὰ τοῦτο ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θεωρεῖ καθήκον αὐτῆς ἱερὸν καὶ ἐθνικὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν πάντων τῶν Ἑλλήνων ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἐπὶ τῶν μεγάλων κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἐμπερικλείει τὸ μὲν ἢ μετὰ ἀδιαφορίας ἐκ μέρους τῶν πολλῶν ἀντιμετωπίσει, τὸ δὲ ἢ ἀστοχῶς καὶ ἐπὶ μεγάλῃ ζημίᾳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους διαχειρίσει τοῦ ζητήματος τούτου, τοῦ κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν ἀσημάντου καὶ ἐπονοσιώδους, πολλὰ δὲ καὶ ἀνεπανόρθωτα κακὰ δυναμένου νὰ προκαλέσῃ.

Εἶναι ἱστορικῶς βεβιωμένον, ὅτι τοιαῦτα ζητήματα, ἀκίνδυνα ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ μικρὰ κατ' ἀρχὰς εἰς ἕκτασιν, συνδυαζόμενα πρὸς ἄλλα σπέρματα σοβούσης διαίρεσεως, ἐπήνεγκον τεραστίας διὰ τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος καταστροφάς. Οὕτως αἰρέσεις δογματικῶς καθηρῶς χαρακτῆρος εἰς τὴν προέλευσίν των, συνδυαζόμεναι εἰτα πρὸς φυλετικὰς καὶ ἐθνολογικὰς ἀντιθέσεις, ἐπήνεγκον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Βυζαντινὸν Κράτος ὄρηματα, τὰ ὁποῖα ἀπὸ δεκαπέντε αἰώνων παραμένουσι καὶ σήμερον εἰς ἀγεφύρωτα. Οὕτως ἐχάθησαν διὰ τὸ Βυζάντιον ἡ Αἴγυπτος, ἡ Συρία, ἡ Ἀρμενία κ.ἄ., ἐχρηρίστησαν δηλαδὴ κατ' ἀρχὰς ἐκκλησιαστικῶς διὰ ν' ἀπολεσθῶσι μετ' ὀλίγον καὶ πολιτικῶς.

Καὶ εἶναι μὲν θεῖα εὐλογία ἐθνολογικῶς ἠνωμένη ἢ σημερινῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' ἀτυχῶς ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ἰσχυρότατα σπέρματα διαίρεσεων καὶ ἐχθρῶν οὐκ ὀλίγοι, ἐπιβουλευόμενοι τὴν χώραν ἡμῶν. Ὅσοι προέρχονται ἐκ τῆς Βορείας Ἑλλάδος ἢ ὑπηρετήσαν ἐν αὐτῇ γνωρίζουσι ὁποῖα καὶ πόση ἐκμετάλλευσίς τοῦ παλαιοημερολογητικοῦ ζητήματος ἔχει ἤδη ἐπιχειρηθῆ ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖοι μετέρχονται πᾶν μέσον, ἵνα ἀλλοιώσωσι τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν τῶν πληθυσμῶν τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν τῆς Πατρίδος ἡμῶν. Τὸ δὲ παλαιὸν ἡμερολόγιον, τὸ ὁποῖον ἰσχύει καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς τὰς χώρας τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος, ῥίπτεται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν Ἔθνους ὡς δόλωμα, διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν ἀνθελληνικῶν σκοπῶν, τὴν ἀναμόχλευσιν δηλαδὴ φυλετικῶν παθῶν, καὶ τὴν ἐπίτευξιν ἐθνικῆς διαίρεσεως. Ἄλλ' ἢ τοιαύτη τοῦ παλαιοημερολογητικοῦ ζητήματος ἐκμετάλλευσίς δὲν γνωρίζομεν τίνας διαστάσεις εἶναι δυνατόν νὰ λάβῃ εἰς τὸ μέλλον.

Ἐν ὄψει λοιπὸν τῶν κινδύνων τούτων καὶ τῆς ἐνεστάσης παγκοσμίου κρίσεως καταστάσεως, ἣτις ἀπαιτεῖ ὅσον ἐνεστὶν ἰσχυροτέραν πνευματικὴν καὶ ἐθνικὴν ἐνότητα μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοῦ

προμάχου τούτου τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῶν ἀνωτέρων ἀνθρωπίνων ἰδεωδῶν, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν συναισθήσει τῶν εὐθύνων αὐτῆς ἐναντι τῆς Ἱστορίας, ποιεῖται ἐκκλησίαν πρὸς ἅπαντα τὸν εὐσεβῆ ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν λαὸν ὑπερ τῆς σοβαρωτέρας καὶ πλέον συμφώνου πρὸς τὰ ἀνώτερα συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ἀντιμετωπίσεως τοῦ παλαιοημερολογητικοῦ ζητήματος. Πάντες μετ' ἀληθοῦς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἐπιεικειάς, ἀλλὰ καὶ μετὰ πλήρους ἐπιγνώσεως τῆς βαρῦτητος τῆς σημασίας τοῦ ζητήματος, ἃς πλησιάζομεν τοὺς ἀποπλανηθέντας ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ ἃς προσπαθήσομεν νὰ πείσωμεν αὐτοὺς περὶ τῆς πλάνης των καὶ περὶ τοῦ μεγέθους τοῦ ἐγκλήματος, τὸ ὁποῖον διαπραττοῦσιν ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, δημιουργοῦντες τὴν τοιαύτην διάσπασιν.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπευθύνεται ἐπίσης πρὸς πάντας τοὺς ἐξ ἀγαθῆς προαιρέσεως ἐμμένοντας εἰς τὸ παλαιὸν ἱερολογίον καὶ προτιρέπεται αὐτοὺς στοργικῶς, ἵνα, ἀναλογιζόμενοι τὴν ζημίαν, τὴν ὁποῖαν ἐπιφέρουσιν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ σχισματος τὸ ὁποῖον δημιουργοῦσιν, ἢ ἐκ τοῦ ὁποῖου ἁμαρτία, κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, οὐδὲ διὰ τοῦ αἵματος τοῦ μαρτυρίου δύναται νὰ ἐξλειφθῆ, ἀναθεωρήσωσι τὴν σιάσιν αὐτῶν καὶ ἐπανέλθωσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας κατ' ὅσον οἱ Ἱεροὶ αὐτῆς Κανόνες δρίζουσι. Διαβεβα οὐμεθα δὲ συγκαταβαίνομεν: καὶ πάλιν, ὅτι, ἐπαερχόμενοι οὗτοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, θὰ δύνανται νὰ τελῶσιν ἐλευθέρως τὰ τῆς λατρείας αὐτῶν κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον διὰ κανονικῶν ἱερέων χωρὶς οὐδεὶς ποτε ὀθενδήποτε νὰ παρεμβάλῃ εἰς αὐτοὺς οἰονδήποτε ἐμπόδον.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπευθύνεται ὁμοίως πρὸς τὰ ὄργανα τῆς διαμορφώσεως τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ἐξορκίζει ταῦτα ἵνα, ἐν τῇ διακρινοῦσῃ αὐτὰ εὐσεβείᾳ καὶ φιλοπατρῆᾳ, χειρίζονται τὸ ζήτημα μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης προσοχῆς καὶ σοβαρότητος, ἀπέχουσι δὲ πάσης ἐνεργείας, ἣτις δύναται νὰ βλάβῃ τὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν ἡμῶν ὀργανισμὸν καὶ νὰ ἐκθέσῃ εἰς σοβαροὺς κινδύνους τὴν ἐνότητα αὐτοῦ.

Τέλος ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπευθύνεται πρὸς πάντας τοὺς διαχειριζομένους τὰ κοινά, ὡς καὶ πρὸς πάντας τοὺς περιβεβλημένους οἰονδήποτε κριτικὴν ἐξουσίαν καὶ, ἐπικαλουμένη τὴν ὀφειλομένην ἀγάπην πρὸς τὴν μητέρε ὄλων ἡμῶν Ἐκκλησίαν, παρακαλεῖ, ὅπως, μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τῆς ἐθνικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς σκεπτομένης καὶ δρώσης Κυβερνήσεως, ἐν τῇ γενικωτέρᾳ ἢ τῇ ἐπὶ μέρους εἰς ἐκάστην περίπτωσιν ἀντιμετωπίσει τοῦ παλαιοημερολογητικοῦ ζητήματος, κατευθύνονται ὑπὸ τοῦ γενικωτέρου τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας συμφέροντος καὶ προφυλάττωσι τοὺς ἀφελῶς καὶ καλοπίστως ἀκολουθοῦντας τὸ παλαιὸν ἱερολογίον ἀπὸ παντὸς ὀθενδήποτε προερχομένου καὶ εἰς οἰονδήποτε σκοπὸν ἀποβλέποντος ἐκμεταλλεῦτοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία, δι' ὄλων τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς πνευματικῶν μέσων, θὰ πράξῃ πᾶν τὸ δυνατόν, ἵνα διαφωτίσῃ καὶ ἐπαναγάγῃ τὰ πλανώμενα αὐτῆς

τέκνα εἰς τοὺς μητρικούς της κόλπους. Ἐὰν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες πράξωσιν ἐν προκειμένῳ τὸ ἐαυτῶν καθήκον, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλ-

λάδος πιστεύει, ὅτι ὁ Κύριος τῆς Εἰρήνης θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς τὴν εἰρήνην «διὰ παντός ἐν παντὶ τόπῳ» (Β'. Θεσσαλ. γ'. 15).

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Πρόεδρος

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
 † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΑΝΔΡΕΑΣ
 † Ὁ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
 † Ὁ Κασσανδρείας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
 † Ὁ Μαρωνείας καὶ Θάσου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
 † Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Ζιχνῶν ΚΥΡΙΑΛΟΣ
 † Ὁ Παροναξίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
 † Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΜΕΘΟΔΙΟΣ
 † Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου ΑΝΑΝΙΑΣ
 † Ὁ Ἀργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδρυτιανίας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀρχιμανδρίτης ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ

ΠΙΣΤΙΣ

Α'.

Ἀναμφιβόλως ὁ λαός μας εὐρίσκεται εἰς μίαν δυσχερῆ θέσιν. Τὰ παρελθόντα ὑπῆρξαν τοιαῦτα, ὥστε λύπαι καὶ φροντίδες καὶ μέριμναι νὰ εἶναι ἡ κληροδοσία των. Ἐκτάκτως σπουδαίαν ἐποχὴν διατρέχομεν, τὴν μεταπολεμικὴν, καὶ ἀγωνιάμεν διὰ τὴν αὔριον. Ὅλοι φροντίζουν πολὺ καὶ ζητοῦν μέσα καὶ δρόμους διὰ νὰ ἀποτρέψουν νέας λύπας καὶ στενοχωρίας, περιπετείας καὶ καταπτώσεις. Καλυτέραν καὶ συμφερότεραν συμβουλήν δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰ μὴ αὐτήν, «Ἐπιστροφὴν εἰς τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς». Ἡ ἐπιστροφή πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον τῆς πίστεως καὶ νὰ στερεωθῇ εἰς τὴν βάσιν τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος, τῆς ἀγάπης μὲ τοὺς ἀκρογωνιαίους λίθους τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀληθείας, τῆς ἐγκρατείας. Ἄς ἴδωμεν τὴν πίστιν, σχετιζομένην πρὸς τὰς βασικὰς δυνάμεις τοῦ πνευματικοῦ μας βίου.

Ὅπως κάθε ὑπαρξὶς κατευθύνεται καὶ ἐκτείνεται πρὸς τὸν ἥλιον, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἐκτείνεται πρὸς τὸ φῶς τῆς, τὴν ἀλήθειαν. Αὕτη, κατὰ τὴν προσφῶδ ἔκφρασιν τοῦ Αὐγουστίνου, εἶναι «ἡ τροφὴ τοῦ πνεύματος». Τοῦτο εἶναι ἀληθές. Ἄλλ' ἡ ἀλήθεια αὕτη, ἐφόσον ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐκλαμβάνει, ὡς τοιοῦτος, ἀπὸ τῆς φυσικῆς καὶ γῆνης πλευρᾶς, πολὺ ὀλίγον συμβάλλει εἰς τὴν λύσιν καὶ τὴν ἐρμηνείαν ὄλων τῶν σπουδαιότητων διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐρωτημάτων τῆς ζωῆς. Αὐτὰ εἶναι τὰ ἀπασχολοῦντα τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἡ ψυχὴ του τὴν λύσιν τούτων ποθεῖ καὶ ζητεῖ. Ἐνας εἰδωολάτρης, ὁ ὁποῖος οὕτω πως ἐκλαμβάνει τὴν ἀνωτέρω ἀλήθειαν, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶπῃ πρὸ τοῦ θανάτου του, ὅτι ἔζησεν ἐν ἀμφιβολίᾳ καὶ ἀποθνήσκει ἀμφιβάλλων, ὅτι δὲν γνωρίζει ποῦ πηγαίνει. Καὶ βέβαια αἱ ἀμφιβολίαι αὐταὶ ὑπάρχουν ἀκέραιαι εἰς τὸν μὴ χριστιανόν.

Ὅλα αὐτὰ ὁμῶς ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ πρέπει νὰ τὰ βλέπωμεν εἰς τὸ φῶς τῆς πίστεως, τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐχορήγησεν ἄνωθεν ὁ Θεός, Ὅστις «Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως, ἐλάλησε τοῖς πατράσιν ἡμῶν» κατὰ τὴν πρὸς Ἑβραίους

ἐπιστολήν. Τὸ φῶς αὐτὸ τὸ ὑπερφυσικόν, ὁ Χριστὸς μετέδωκε διὰ τῶν Μαθητῶν Αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Αὐτὸ εἶναι τὸ φῶς ἐκεῖνο, τὸ ἀληθές καὶ μὴ ἀπατηλόν, ὡς ὁ ἥλιος τῆς ἀληθείας ἐξ οὗ προέρχεται, τὸ φῶς ἐκεῖνο, ὅπερ περιλάμπει τὰς ἀνθρωπίνους καρδίας ἐπὶ δύο χιλιετηρίδας, ἤδη, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφύησαν καὶ ἀνεβλάστησαν αἱ μεγάλαι ἀρεταί, τὸ φῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διδάσκει τὸν ὀφθαλμὸν μας νὰ βλέπῃ πλήρως παρηγορίας καὶ θάρρους πρὸς τὸν οὐρανὸν τῆς αἰώνου μακαριότητος, τὸ φῶς ἐκεῖνο, ὅπερ μᾶς ὀδηγεῖ νὰ ἀναγνωρίζωμεν ἐν τῷ Θεῷ τὸν Κυβερνήτην καὶ Προνοητὴν μας, εἰς τὴν ψυχὴν μας τὴν ὁμοίωσιν μὲ τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς συνανθρώπους μας τέκνα Θεοῦ καὶ ἀδελφούς μας. Ποῖα ἄλλη θρησκευτικὴ διδασκαλία θὰ ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ τοιοῦτον πλοῦτον ἀσφαλούς καὶ ὑπίστης ἀληθείας;

Λοιπὸν ἄς μὴ πλανώμεθα μὲ τὰς φλυαρίας διαφόρων ἀπερισκέπτων ἀνθρώπων. Ἡ πίστις δὲν εἶναι μία ξηρὰ καὶ ἄνευ οὐσίας θεωρία ἢ γνώμη ἀληθοφανῆς, στηριζομένη εἰς ὑποθέσεις ἀληθείας, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀρκετὰ διὰ τοὺς ἔχοντας πεπλανημένας γνώμας ἀνθρώπους. Περί τῶν ἀπίστων ἕνας παλαιὸς διανοούμενος ἔλεγε, «Λοιπὸν ὁ μὴ πιστεύων, τί πρέπει νὰ πιστεύῃ διὰ νὰ ὀφείλῃ νὰ μὴ πιστεύῃ»; Διὰ δὲ τοὺς δεισιδαίμονας ἔλεγε, «Πιστεύετε ὅτι εἰς αὐτὸν ποδὴ ἢ θύρα ἀρνεῖται, ἀναβαίνει ἀπὸ τὸ παράθυρον ἢ δεισιδαίμονία. Ὅταν κυνηγᾶτε τὸν Θεόν, τότε σὰς ἔρχονται τὰ φαντάσματα». Ἀληθῶς, ὅταν κατορθώσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ διαλύσῃ πᾶσαν ἀμφιβολίαν εἰς τὸ θεῖον φῶς τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τότε ἀρχίζουν νὰ φωτίζονται καὶ νὰ λύνονται τὰ βαθύτατα ἐρωτήματα καὶ τὰ βαρύτερα καθήκοντα. Ὁ Χριστὸς εἶπεν, «Ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. Ἐνόσω ἔχετε τὸ φῶς, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς» (Ἰωάν. 12,35).

Ἡ πίστις εἶναι πρᾶγμα τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς θελήσεως. Κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν εἶναι ἡ βᾶσις καὶ τὸ θεμέλιον τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦτο συμβουλεύει τὸν Τιμόθεον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος «Ἀγωνίζου τὸν

καλόν άγωνα τής πίστεως». Αυτό πρέπει να λέγεται και προς ήμās. «Αναλάβετε τὸ ξίφος τής πίστεως», διδάσκει ὁ αὐτός, διότι δι' αὐτῆς θά δυναθώμεν νά οβύσωμεν τὰ πεπυρωμένα βέλη τοῦ πονηροῦ. Μὲ τὴν πίστιν δὲ εἶναι συνδεμένη και ἡ ὁμολογία αὐτῆς, ἡ ἐκδήλωσις αὐτῆς δι' ἔργων χριστιανικῶν, ἄλλως ἡ πίστις εἶναι νεκρά. Ναι, νά εργαζώμεθα ἔργα πίστεως, ἄλλως ὁ χριστιανισμός μας εἶναι λέξις μόνον.

Μακράν ἀφ' ἡμῶν ἡ γνώμη, ἡ ἀλλαχοῦ προσφερομένη, εὐκολος μὲν, ἀλλὰ καταστρεπτική, ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι ἰδιωτική ὑπόθεσις. "Όχι, εἶναι ὑπόθεσις δημοσία, φανερά, κοινὴ δι' ὅλους. Διατί, ἄλλως τε, πρέπει νά κρύπτεται ἡ θρησκεία εἰς τὴν γωνίαν; Ἐάν ἡ ἀπιστία, ἡ ἔλευθερία περὶ τὴν αἵρεσιν, ἔχουν θάρρος εἰς δημόσιον ἄγωνα, διατί ὄχι ἡμεῖς ἐκεῖ, ἔνθα πρόκειται περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου σκοποῦ και θέματος και καθήκοντος τοῦ ὄλου βίου μας ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ἐν τῇ κοινῶνι; Τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον, διότι σήμερον ἡ πίστις ὑπὸ πολλῶν καταδιώκεται, πολεμεῖται ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τῶν ὀφθαλμῶν και τῆς σαρκός, ὑπὸ τῆς ὑψηλοφροσύνης, ὑπὸ τοῦ συμφέροντος, ἀπὸ πολλὰς και ποικίλας ὀργανώσεως και μεριδίας, ἀπὸ ἔντυπα, ἀπὸ μυθιστορήματα, ἀπὸ θέατρα, ἀπὸ κινηματογράφους, και ἀπὸ τόσα και τόσα ἄλλα.

Ναι, πρέπει νά εἴπωμεν ὅτι ὀφείλομεν ὄλοι μέχρι τοῦ τελευταίου νά ἐσφραμώσωμεν ὄλα τὰ μέσα εἰς τὸ μέτωπον τῆς πίστεως ὄστε νά στηρίξωμεν αὐτήν, διὰ νά ἀσφαλίσωμεν τὴν ζωὴν μας. Προσοχή, νά μὴ καταπέση ὁ Στανρός νά μὴ καταπέση ἡ πίστις, νά μὴ ἀποχριστιανισθοῦν τὰ σχολεῖα και τὰ διδασκῆρια τῶν παιδιῶν μας. Πρόκειται περὶ τῆς μόνης βάσεως διὰ τὴν σωτηρίαν. Τότε μόνον θά ἐκτιμήσωμεν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν πίστιν, τότε μόνον ὀρθῶς θά τὴν ἐννοήσωμεν και τότε μόνον μὲ πᾶσαν θυσίαν θά τὴν ἀποκτήσωμεν και θά ζήσωμεν μαζί της, ὄταν τὴν κάμωμεν κτῆμα τῆς καρδιάς μας. Ἡ Ἐκκλησία ὀνομάζει τὴν πίστιν ρίζαν τοῦ ὑπερφυσικοῦ βίου και τὴν θεωρεῖ ὄς τὸ μόνον ἀναγκαῖον μέσον διὰ τὴν πνευματικὴν μας αὐξησιν.

Ἡ πίστις πρέπει νά εἶναι ζωσα και ἐνεργός (Ἰακώβ. 2,12). Πίστις και ζωὴ συνυπάρχουν ὄς ἡ ρίζα και τὸ δένδρον, Ἐκείνη ἡ θεωρία πολλῶν, ὄτι δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ τί πιστεύει κανεῖς, ἀρκεῖ ὀρθῶς νά ζῆ, εἶναι τρελλή, ἀκριβῶς διότι και ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς της δὲν πιστεύεται και δὲν ἐσφραμίζεται. Ἡ πίστις εἶναι ἀνάγκη νά εἶναι ζωντανή, ἐν ἐφαρμογῇ εἰς τὸν βίον διὰ τῶν ἔργων ἀρετῆς, ἄλλως ἀποθνήσκει. Διατί τὴν ἔχασαν τόσοι πολλοί; Διότι δὲν ἀκούουν κήρυγμα, δὲν ἐπισκέπτονται τὸν ναόν, δὲν τηροῦν τὰς Κυριακάς και ἑορτάς, δὲν μεταλαμβάνουν, δὲν ἐξομολογοῦνται, δὲν διαβάζουν ἠθικά βιβλία, δὲν ἐπιτελοῦν ἔργα χριστιανικά,

ΤΙ ΝΑ ΔΙΔΑΞΩΜΕΝ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ

Ἐομογενεῖς, ἐάν ἐπρόκειτο νά πραγματοποιηθῆ μία μόνη ἀπὸ τὰς πολλὰς σας ἐπιθυμίας διὰ τὰ παιδιά σας, ποία ἀπὸ αὐτὰς θά ἠθέλατε νά προτιμηθῆ; Φυσικά, ὄλοι μας θέλομεν τὰ παιδιά μας νά ἔχουν ὑγείαν, ἐπιτυχίαν και κάποιαν ποσότητα χρημάτων. Διατί; Διότι νομίζομεν ὄτι αὐτὰ τὰ πράγματα θά κάμουν τὰ παιδιά μας εὐτυχισμένα εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν σημερινόν. Ἡ εὐτυχία τῶν λοιπῶν εἶναι ἡ κυριώτερα μας ἐπιθυμία δι' αὐτὰ.

Ἀναλύσατε τώρα αὐτὰ ἐν πρὸς ἐν και κοιτάξατε ἐάν πραγματικῶς αὐτὰ φέρουν τὴν εὐτυχίαν. Εἶναι ἀληθὲς βέβαια ὄτι ὄλα αὐτὰ ἡμποροῦν νά συντελέσουν κάπως εἰς τὴν εὐτυχίαν, ἀλλὰ τὰ ἴδια πράγματα ἡμποροῦν ἐπίσης ν' ἀφήσουν τὴν ζωὴν ἀνικανοποίητον και ἀνήσυχον.

Διδάξατε ὄθεν τὸ παιδί σας, ὄτι ὑπάρχουν νόμοι εἰς τὸ Σύμπαν· νόμοι τοὺς ὄποιους τὸ παιδί ἡμπορεῖ νά χρησιμοποιήσῃ δημιουργικά ἢ καταστρεπτικά —ἀπὸ αὐτὸ ἐξαρτᾶται και αὐτὸ πρόπει νά κάμῃ τὴν σχετικὴν ἐκλογὴν. Ὁ νόμοι αὐτοὶ εἶναι ἀπόλυτα ἀμερόληπτοι τόσον διὰ τοὺς πλουσίους ὄσον και διὰ τοὺς πτωχοὺς, τόσον διὰ τοὺς μεγάλους ὄσον και διὰ τοὺς μικροὺς, τόσον διὰ τοὺς ἐγγραμμάτους ὄσον και διὰ τοὺς ἀγραμμάτους —ἀκριβῶς ὄπως εἶναι ὁ Νόμος τῆς βαρύτητος, λόγου χάριν. Ἐάν ἀκολουθῆ τοὺς Νόμους ἐκείνους και ὑπακούῃ εἰς αὐτοὺς, ἐξασφαλίζει πλήρη ζωὴν. Ἐάν ἐκλέξῃ νά μὴ ὑπακούῃ και νά ἀγνοῆ αὐτοὺς, τότε θά δοκιμάσῃ, εἰς ἀντάλλαγμα, ἀσφαλῶς ἀνήσυχίαν και λύπην.

—«Ποῖοι εἶναι αὐτοὶ οἱ νόμοι;» θά ἐρωτήσετε. Ἰδοὺ περίπου ποῖοι εἶναι :

Πρῶτον, ὄτι ὄχι μακράν μας, ἀλλὰ μέσα μας εὐρίσκειται ἡ εὐτυχία. Διότι ἡ εὐτυχία εἶναι κατάστασις νοῦ, ὄπως ζεῦσθετε.

Δεύτερον, ὄτι δὲν ἡμποροῦμεν νά εἴμεθα εὐτυχισμένοι ἢ δυστυχισμένοι τὸν ἴδιον χρόνον. Πρόπει, κατὰ ταῦτα, ν' ἀποφασίσωμεν τί θέλομεν νά εἴμεθα.

Τρίτον, ὄτι κανέν πρόσωπον ἢ πράγμα δὲν ἔχει δύναμιν νά μᾶς βλάψῃ ἢ και νά μᾶς βοηθήσῃ ἀκόμη παρὰ μόνον και ἐάν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι τὸ ἐπιτρέψωμεν. Τὸ φροῦριον δὲν προδίδεται ἀπὸ ἔξω, ἀλλὰ ἀπὸ μέσα.

Τέτατον, ὄτι θά πάρωμεν ὄπισω ἀγάπην ἢ μῖσος (ὄ,τι εἶδος σκέψεων βγάλωμεν πρὸς τὰ ἔξω). Διότι ὁ βίος εἶναι ἕνας ἀληθινός καθρέπτης μέσα εἰς τὸν ὄποῖον τὸ γέλιο γεννᾶ γέλιο και ἡ κατήφεια γεννᾶ κατήφειαν.

Πέμπτον, ὄτι πρόπει νά ἔχωμεν ἕνα τελικόν σκοπόν, νά ζεῦρωμεν τί γυρεύομεν και νά εργαζώμεθα πάντοτε διὰ τὸν σκοπὸν ἐκεῖνον. Θέτοντες ὄλας μας

Και ἡ πίστις πρέπει νά ἀγαπάται. Ὁ Παῦλος λέγει «Μὲ τὴν καρδίαν μας πρέπει νά πιστεύωμεν τὸν Χριστόν» (Ρωμ.10,10), διότι αὐτός εἶναι ὁ ἀρχηγός και τελειωτῆς τῆς πίστεως.

† Ὁ Λαρίσης ΔΩΡΟΘΕΟΣ

τὰς προσπάθειάς εἰς κάθε ἔργον μας καὶ κάμνοντες αὐτὸ εὐχαρίστως, θὰ γνωρίζωμεν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς καλοκαρτωμένης ἐργασίας.

Ἐκτον, ὅτι ἐὰν ἔχωμεν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, πίστιν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ πίστιν πρὸς τὰ πράγματα, θὰ ἐξασφαλίζωμεν θάρρος τὸ ὅποιον ἡ πίστις (καὶ ἀπολύτως μόνον ἡ πίστις) ἠμπορεῖ νὰ δίδῃ εἰς τὸν καθένα. Ἡ πίστις ὁμολογουμένως ὀλοκληρῶναι, ὁ φόβος ἀποσυνθέτει.

Ἐβδομον, ὅτι πρέπει νὰ μάθωμεν τὸ μάθημα τῆς αὐτοκυριαρχίας, οὕτως ὥστε νὰ ἠμποροῦμεν πάντοτε νὰ ἐλέγχωμεν τὸν ἑαυτὸν μας.

Ἢ Ὀγδοον, ὅτι τὸ ν' ἀφήνωμεν τὸν φόβον νὰ εἰσρῆγῃ εἰς τὴν ζωὴν εἶναι τὸ ἴδιον ὡσὰν νὰ προκαλῶμεν τὴν καταστροφὴν μας. Πάντως καὶ ἐὰν πρέπη νὰ δεχθῶμεν τὴν ἥτταν πρέπει νὰ τὴν ἀντιμετωπίσωμεν μὲ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ ἔμπρός, μὲ τὸ μέτωπον ὑψηλά, μὲ τὰ βήματά μας σταθερὰ καὶ νὰ τὴν χρησιμοποιήσωμεν καὶ αὐτὴν ὡς ἐν γεφύρῳ πρὸς τὸν τελικὸν μας σκοπὸν.

Διδάξατε τὰ παιδιά σας νὰ αἰσθάνονται τὴν δόξαν τῆς δύσεως καὶ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, τὸ θαῦμα τοῦ λουλουδιοῦ ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸν σπόρον, τὴν χαρὰν τοῦ τραγουδιοῦ ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸν λαίμυρον τοῦ μικροῦ πουλιοῦ. Διδάξατε τὸ παιδί σας νὰ αἰσθάνεται αὐτὰ τὰ πράγματα τόσο βαθειὰ ὥστε νὰ σταματᾷ μὲ ἀπόλυτον σεβασμὸν πρὸς τὸν Δημιουργὸν καὶ Πλάστην του. Διδάξατέ του νὰ κατανοῇ ὅτι ἡ σήμερον εἶναι πᾶν ὅ,τι εἶναι ἰδικὸν του. Διδάξατέ του συνεπῶς νὰ ζῆ κάθε ὥραν του μὲ τὸν καλύτερον τρόπον. Διδάξατέ του νὰ ξεύρη ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε μαζί του, ὅτι ὅπουδήποτε τὸ ταξεῖδι τῆς ζωῆς του τὸ φέρει, θὰ ἔχη εἰρήνην διότι ὁ Θεὸς θὰ εἶναι «βοηθὸς καὶ σκεπαστής» του.

Ἐὰν μάθῃ τὸ παιδί σας τοὺς νόμους αὐτοὺς καὶ ἐὰν τοὺς σέβεται, ὅλη ἡ εὐτυχία θὰ εἶναι ἰδική του. Εἰς ὅποιανδήποτε μάχην καὶ ἂν εὐρεθῇ ἀργότερον θὰ τὴν ἀντιμετωπίσῃ βαδίζοντας μὲ τὸ τραγοῦδι εἰς τὴν καρδιάν του.

—«Πολὺ ἰδεώδη αὐτὰ, πολὺ θεωρητικά», θὰ μοῦ πῆτε.

Ἄλλὰ δοκιμάσατέ τε μὲ προθυμίαν καὶ μὲ ἐμπιστοσύνην καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι ἐκπληκτικά, διότι ἄλλως τε αἱ καρδίαι τῶν παιδιῶν σας καὶ αἱ διάνοιαι τῶν δὲν εἶναι γεμάται μὲ τοὺς ἰστοὺς τῶν ἀμφιβολιῶν καὶ τῶν φόβων μᾶς ὀλοκλήρου γενεᾶς. Ἐγεννήθησαν μὲ πίστιν. Ἄς τὰ διδάξωμεν καὶ ἂς τὰ βοηθήσωμεν νὰ κρατήσουν τὴν πίστιν ἐκείνην.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΠΟΛΥΖΩ·Ι·ΔΗΣ

Aliquippa, Pa.

Ἐπίσκοπος Νύσσης

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Τοῦτο ἱκετῶν εὐγνωμόνων, τὸ κακῶς πάσχοντας μένειν, τὸν δεσπότην θεραπεύοντας.

Ράθυμόν ἐστι τὸ γένος τῶν ἱκετῶν.

Εἰώθασιν οἱ πλείονες τῶν ἀνθρώπων πληττόμενοι μάλλον ἢ εὐεργετούμενοι τὸν Θεὸν ἐπιγινώσκειν.

ΤΟ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΟΝ ΤΡΙΩΔΙΟΝ

Α'

Τὰ πρὸ τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς.

Διερχόμεθα ἤδη τὴν λατρευτικὴν περίοδον τοῦ «Τριωδίου», τὸ ὅποιον ὀρθῶς καὶ δικαίως ἀποκαλεῖται «Κατανυκτικόν», ὡς ἐπιδιδῶν καὶ ἐμπνέον τὴν κατάνυξιν εἰς τὰς διὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶν ὕμνων προσευχομένας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ χριστιανικὰς ψυχάς.

Τὸ Τριώδιον ἤρξατο διὰ τῆς διδακτικωτάτης παραβολῆς τοῦ Κυρίου περὶ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου (Λουκ. ιη' 10-14), ἥτις ἀπετέλεσε τὴν βάσιν καὶ τὸ θέμα τῆς ὅλης ἱερᾶς ἡσατογραφίας τῆς πρώτης ἐκείνης Κυριακῆς τοῦ Τριωδίου. Ἄφ' οὗ δὲ διὰ τῶν κυριακῶν λόγων καὶ διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων οἱ πιστοὶ παρωρμήθημεν νὰ «φύθωμεν» τὴν τοῦ «φαρισαίου ὑψηροῦ» καὶ νὰ μάθωμεν τὸ «ταπεινὸν ἐν στεναγμοῖς» ἀπὸ τὴν βραβεύθεισαν τοῦ «Τελώνου» προσευχὴν, τῇ ἀμέσως ἐπομένη Κυριακῇ τὸ θέμα τῆς ἡ ἱερᾶ ἡσατογραφία ἀντλεῖ ἀπὸ τῆς φιλανθρωποτάτης περὶ τοῦ «Ἀσώτου Υἱοῦ» παραβολικῆς διηγήσεως τοῦ Κυρίου (Αὐτοθ. ιε' 11-32), προτρέπουσα ἡμᾶς νὰ μιμηθῶμεν «πίστει» τὴν καλὴν μειάνοιαν» τοῦ «Ἀσώτου» καὶ «μετὰ ταπεινῆς καρδίας» νὰ προσέλθωμεν «τῷ κατιδόντι πάντα τὰ κρύφια», ὅστις ὑπισχνεῖται νὰ δεχθῇ καὶ ν' ἀποκαταστήσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν προτέραν ἀξίαν, «ὡς φθεῖε ὑπάρχων φιλάνθρωπος».

Ἄλλὰ ὁ ἀνθρώπινος βίος «ὡς ἄνθος μαραίνεται καὶ ὡς ὄναρ παρέρχεται», καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι, «οἱ βροτοί», ὡς «ἐκ γῆς διεπλάσθημεν», οὕτω «καὶ εἰς γῆν τὴν αὐτὴν πορευσόμεθα», τὴν ἀλήθειαν δὲ ταύτην, ὅσον καὶ ἂν εἶναι πικρὰ καὶ ἐπώδυνος, καθήκον ἔχει νὰ ὑπομνήσῃ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰ μέλη τῆς, καὶ δὴ κατὰ τὸν πανηγυρικώτερον τρόπον. Πράττει λοιπὸν τοῦτο ἡ Ἐκκλησία τῷ Σαββάτῳ πρὸ τῆς Ἀπόκρεω, καθ' ὃ «μνεῖαν πάντων τῶν ἂπ' αἰῶνος κοιμηθέντων εὐσεβῶς «οἱ θειότατοι Πατέρες ἐθέσπισαν». Καὶ τῇ ἐπομένη, «Κυριακῇ τῆς Ἀπόκρεω», τῆς μετὰ τὸν θάνατον ἀποκειμένης «δευτέρας καὶ ἀδεκάστου Παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μνεῖαν ποιούμεθα», ἐν ἣ καὶ ἡ ἀνάλογος ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἀναγινώσκειται, κατὰ τὴν θ. λειτουργίαν, περικοπή (Ματθ. κε' 31-48).

Ὀλόκληρος ἡ μετὰ τὴν Κυριακὴν «τῆς Ἀπόκρεω» τρίτη τοῦ «Τριωδίου» ἑβδομάς, «Ἐβδομάς τῆς Τυρινῆς» καλουμένη, εἶναι πλέον καὶ ὑπὸ ἐποψιν λατρείας—ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἐποψιν διαίτης—παιδαγωγικώτατα προπαρασκευαστικὴ διὰ τὴν ἐπικειμένην τῶν Νηστειῶν περίοδον. Σαλπίζεται λοιπὸν τῇ Δευτέρᾳ πρῶτ' ὅτι «Ἠνέγκται τῆς θείας μετανοίας τὰ πρόθυρα» τὰ «φαιδρὰ προεδρία τῆς ἐγκρατείας» καὶ τὰ «λαμπρὰ προσόμια τῆς Νηστείας», διότι ἄρχεται «ἡ νῦν προκαθάρσιος Ἐβδομάς ἡ πάνσεπτος, τῶν Ἱερῶν Νηστειῶν» ἢ «τὸ ἔαρ μηνύουσα» καὶ «τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς πάντων φωτίζουσα».

Κατὰ τὴν «προκαθάρσιον» ταύτην ἑβδομάδα (τῇ

Τετάρτη πρωί) ἀκούονται καὶ οἱ προφητικοὶ ἐκεῖνοι λόγοι, «Ἐπιστρέφειτε πρὸς με ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν ἐν νηστεία καὶ ἐν κλαυθμῷ καὶ ἐν κοπιῷ, καὶ διαρρήξαιτε τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ μὴ τὰ ἴματα ὑμῶν» καὶ ἐπιστρέφειτε πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, οἱ ἐλεῆμων καὶ οἰκίριμος ἐστί, μακρόθυμος καὶ πολέλεος, καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις... Ἀγιάσατε νηστεία, κηρύξατε θεραπεία... Θάρσει ἡ γῆ, χαῖρε καὶ εὐφραίνου, οὐ ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι... Καὶ ἀνέσται τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, ὃς ἐποίησε μεθ' ὑμῶν θαυμάσια· καὶ οὐ μὴ κατασχυνθῆ ὁ λαὸς μου εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἰωήλ β' 12-13, 15, 22, 26).

Ἐπίσης προειδοποιῦνται οἱ πιστοὶ κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην ὅτι, διὰ νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ νηστεία μετὰ τῶν ἄλλων πνευματικῶν ἀσκήσεων τῆς ἀναμενομένης Τεσσαρακοστῆς, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ μείνῃ πᾶσα ψυχὴ «ἀκίνητος πρὸς ὁρμὰς ἀτόπους», ἵνα, ἀφέντες «τῆς σαρκὸς τὴν εὐπάθειαν, ἀξήσωμεν τῆς ψυχῆς τὰ χροσμάτα» καὶ «συγκακοπαθήσωμεν ὡς δούλοι Χριστοῦ». Ἀλλὰ καὶ εἰς ἐπίρρωσιν τῆς διδασκαλίας ταύτης ἐξ αὐτῶν τῶν ἱστορικῶν πραγματικότητων, τῷ Σαββάτῳ τῆς αὐτῆς ἐβδομάδος (τῆς Τυρινῆς) «μνήμη ἐπιτελοῦμεν πάντων τῶν ἐν ἀσκήσει λαμπάντων ὁσίων καὶ θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν», οἵτινες ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν ἐπραγματοποίησαν τὴν ἀληθινὴν καὶ δεκτὴν τῷ Θεῷ πνευματικὴν ἀσκησιν, ὀνομαστὶ δὲ ἐν τῇ ἱερᾷ τῆς ἡμέρας ταύτης ὑμολογία ἀναφέρονται οἱ κορυφαῖοι τῶν παλαιστῶν τῆς πνευματικῆς κονίστρας ὡς «τὸ κατ' εἰκόνα τηρήσαντες ἀλώβητον» καὶ τὸν «νοῦν ἡγεμόνα κατὰ παθῶν ὀλεθρίαν ἐνσησάμενοι», ἀνεληθόντες δὲ «εἰς τὸ καθ' ὁμοίωσιν, ὡς δυνατόν», ἐπειδὴ, «ἀνδρικῶς τὴν φύσιν ἐκβιασάμενοι», ἐσπευσαν «εἰς χεῖρον καθυποτάξαι τῷ κρείττονι καὶ τὴν σάρκα δουλώσαι τῷ πνεύματι».

Ἡ μετὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην «Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς», ἀφιερωμένη εἰς τὴν «ἀνάμνησιν» τῆς ἀπὸ τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐξορίας τοῦ Πρωτοπλάστου Ἀδάμ (Γενέσ. γ' 1-24), συγκαλεῖται τὸν «κόσμον» ἵνα τοῖς «γενάρχαις πικρὰ συνθρηγήσῃ» ἐπὶ τῇ μεγίστῃ συμφορᾷ τῆς πτώσεως τούτων, ἧτις ἐπήνεγκε καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρώπινου γένους τὴν πτώσιν, διὰ τῶν ὀρειοτάτων δ' ἁσμάτων τοῦ τε Ἐσπερινοῦ τῆς προτεραίας καὶ τοῦ Ὁρθρου τῆς Κυριακῆς, τοῦτο μὲν ἐξαίρεται ἢ τοῦ Πλάστου φιλόστοργος περὶ τοῦ ἀνθρώπινου πλάσματος πρόνοια, τοῦτο δὲ θρηνεῖται ἢ τοῦ ἀνθρώπου ἀγνωμοσύνη καὶ ἐκπτώσις καὶ ζωηρότατα διαζωγραφεῖται ἢ τε πρὸ τῆς πτώσεως μακαρία τοῦ ἀνθρώπου κατάστασις καὶ τὸ μετὰ τὴν πτώσιν ἐλεινὸν τούτου κατάντημα. Πάντων ὅμως τῶν ἁσμάτων τῶν ἱερῶν τούτων ἀκολουθιῶν δεσπόζουσι, νομίζομεν, αἱ ἐν τοῖς σήμερον ἐν χρήσει «Τριωδίου» ἐναπολειφθεῖσαι ὀλίγα ἄστροφαὶ τοῦ ὑπερόχου ὕμνου τοῦ Ρωμανοῦ

«Ἐκάθισεν Ἀδὰμ τότε
καὶ ἐκλαυσαν ἀπέναντι
τῆς τρυφῆς τοῦ Παραδείσου
χεροὶ τύπτων τὰς ὄψεις

καὶ ἔλεγεν Ἐλεῆμον
ἐλεησόν με, τὸν παραπεσόντα.

Τῆς αὐτῆς Κυριακῆς (τῆς Τυρινῆς) ὁ Ἐσπερινὸς ἀνήκει πλέον εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἀπὸ τῆς ἐπομένης ἀρχομένης Ἀγίας καὶ Μεγάλῆς Τεσσαροστίης καὶ καλούμεθα κατ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἱερῶν μελωδῶν ὅπως,

«Τὸν τῆς Νηστείας καιρὸν
φαιδρῶς ἀπαρξώμεθα,
πρὸς ἀγῶνας πνευματικῶς
ἐαυτοὺς ὑποβάλλοντες...»

Ψάλλεται δὲ τότε τὸ «Μέγα Προκείμενον»:

«Μὴ ἀποστρέψῃς
τὸ πρόσωπόν σου
ἀπὸ τοῦ παιδός σου,
ὅτι θλίβομαι·
ταχὺ ἐπάκουσόν μου·
πρόσχε τῇ ψυχῇ μου
καὶ λύτρωσαι αὐτήν»

καὶ τὸ περίφημον «Ἰδιόμελον» τῶν Ἀποστίχων:

«Ἐλαμψεν ἡ χάρις σου, Κύριε·
ἔλαμψεν ὁ φωτισμὸς
τῶν ψυχῶν ἡμῶν...»

Διὰ τούτου ἐκφορᾶται μὲ τὸν μουσικώτερον τρόπον ὅλος ὁ ἐνθουσιασμὸς τῆς εἰς τὸν στίβον τῶν συντόνων πνευματικῶν ἀγῶνων εἰσερχομένης ἐπιγείου Ἐκκλησίας, ὁ ἐνισχυόμενος ὑπὸ τῆς πίστεως εἰς τὴν «τριήμερον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ σώζοντος τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Ὁ Ἐσπερινὸς οὗτος εἶναι τὸ προοίμιον τῆς ἐπομένης ἡμέρας τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας, ἡ δὲ ἀπ' αὐτῆς ἀρχομένη, Ἀγία καὶ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον καὶ τὸ κατανυκτικώτατον, πλέον, μέρος τοῦ ὅλου «Τριωδίου» κορύφωμα δι' αὐτῆς καί, οἶονεὶ, ἐπιστέγασμα ἀποτελεῖ ἢ ταύτην κατακλείουσα Ἀγία καὶ Μεγάλῃ Ἐβδομάδι

Β'

Ἡ ὑμολογία τῶν Νηστειῶν.

Ἡ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς «Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς» ἀρχομένη, ὡς ἀνωτέρω, ὑμολογία τῶν Νηστειῶν συνεχίζεται καθ' ὅλον τὸ μέχρι τῆς παραμονῆς τῶν Βαίων τμήμα τῆς λατρευτικῆς περιόδου τοῦ «Τριωδίου». Τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ Τριωδίου, ἐπεκτεινόμενον εἰς ἕξ ἐβδομάδας, περιλαμβάνει πέντε Κυριακάς, ὧν κέντρον ἢ τῆς προσκυνήσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (Κυριακὴ Γ' τῶν Νηστειῶν, τῆς Σταυροπροσκυνήσεως), ἡ δὲ ὑμνογραφία τούτου ἀνεπίσσειται κατὰ τὴν ἐπομένην ἀκολουθίαν.

Κατὰ τὴν πρώτην τῶν Νηστειῶν ἐβδομάδα, τὴν καὶ «Καθαράν» λεγομένην, διὰ τὸν αὐστηρότερον τῆς νηστείας τόνον, ψάλλεται ἐκάστην ἐσπέραν ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τοῦ «Μεγάλου Ἀποδείπνου τῶν τεσσάρων πρώτων ἡμερῶν (Δευτέρας—Πέμπτης) τμηματικῶς ὁ ἐξομολογητικὸς Μέγας Κανὼν», ποίημα, ὡς γνωστὸν, Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου († 740), ἡ δὲ ὑμνολογία τοῦ Ὁρθρου καὶ τοῦ Ἐσπερινοῦ εἶναι εἰδικῶς δι'

ἐκάστην ἡμέραν συντεταγμένη, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας, καθ' ἣν οἱ πιστοὶ προτρέπονται διὰ τῶν ἱερῶν ἁσμάτων, ἐπὶ τῇ «*θεία ἀπαρχῇ*» τῆς Νηστείας, ν' ἀποκτήσωσι «*κατάνυξιν ψυχῆς*» καὶ «*φαιδρῶς*» νὰ ἀρχίσωσι τὴν «*πάνσεπιον ἐγκράτειαν*»,

*ἀκτίνας ἀπολάμπυντες
τῶν ἁγίων ἐντολῶν
Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν·
ἀγάπης τὴν λαμπρότητα,
προσευχῆς τὴν ἀστραπήν,
ἀγνείας καθαρότητα,
εὐανδρίας τὴν ἰσχύνην*

ἵνα καταξιοθῶσι «*λαμπροφόροι*» νὰ προφθάσωσιν «*εἰς τὴν ἁγίαν καὶ τριήμερον Ἀνάστασιν*» τοῦ Κυρίου, «*τὴν καταλάμπουσαν ἀφθαρσίαν τῷ κόσμῳ*»· «*χάρισμα*» δὲ ἀποκαλεῖται ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ ὕμνωδοῦ ἡ τῶν Νηστειῶν περίοδος καὶ «*θεοδώρητος καιρὸς τῆς μετανοίας*» (Θεόδωρος Στουδίτης) καὶ «*ἡμέρα σωτήριος*» χαρακτηρίζεται παρ' ἄλλου ὕμνωδοῦ «*ἡ τῆς Νηστείας εἴσοδος*» (Ἰωσήφ Στουδίτης).

Εἰς τὰς ἐφεξῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ταύτης—τῆς «*Καθαρᾶς*»—ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν, πλὴν τῶν ἐγκωμιαστικῶν τῆς νηστείας καὶ τῆς ἐγκρατείας ἁσμάτων καὶ τῶν εἰς μετάνοιαν προτρεπτικῶν, ἰδιάζοντως τονίζεται ἡ ἀνάγκη τῆς θετικῆς ἀρετοπραξίας, τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης, διὰ στροφῶν, ὡς αἱ ἐπόμεναι :

*«Ἐλαίω εὐποιῖας
τὰς κεφαλὰς ἀλείψωμεν
καὶ ὕδατι ἀγνείας
τὰ πρόσωπα νιψόμεθα...»*

κατὰ τὰ τοῦ Κυρίου «*Σὺ δὲ νηστεύων ἀλείψαι σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι*» (Ματθ.) καὶ

*Δύσωμεν πάντα
σύνδεσμον ἀδικίας
διαρρήξωμεν στραγγαλιὰς
βιαίων συναλλαγμάτων·
πᾶσαν συγγραφὴν
ἄδικον διασπάσωμεν·
δώσωμεν πεινῶσιν ἄριον
καὶ πτωχοὺς ἀστέγους
εἰσαγάγωμεν εἰς οἴκους».*

Τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν δευτέραν τῶν Νηστειῶν ἑβδομάδα ἐπιδιώκει ἡ ἱερά μας ὑμνολογία, ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς Α' Κυριακῆς μελωδοῦσα τὸ γλυκύτατον

*«Δεῦτε ἐκκαθάρωμεν
ἑαυτοὺς
ἐν ἐλεημοσύναις
καὶ οἰκτιρμοῖς
πενήτων...»*

χωρὶς νὰ παραλείπη τὰ ἐγκώμια τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς προσευχῆς, χάριν τῶν ὁποίων καὶ «*μεθέροτον χαρὰν*» ἀποκαλεῖ ταύτην τὴν «*δευτερεύουσαν ἑβδομάδα τῶν φωτοποιῶν Νηστειῶν*». Καί τοι δὲ συνιστᾶ ὅπως—συναισθανόμενοι, βεβαίως, τὴν ἀμαρ-

τωλότητά μας—ἐπωφεληθῶμεν τοῦ «*καιροῦ τῆς κατανύξεως*» τούτου, ἵνα «*κλαύσωμεν σφοδρῶς καὶ στενάξωμεν*» ὑψοῦντες ἰκέτιδας χεῖρας «*πρὸς τὸν μόνον Λυτρωτὴν*» καὶ ζητοῦντες παρ' Αὐτοῦ «*σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν*», ἐπιμένει, ἐν τούτοις, ὅτι

*«Μετανοίας ὁ καιρὸς
καὶ ζωῆς αἰωνίου
πρόξενος ἡμῖν
ὁ τῆς Νηστείας ἀγὼν,
ἐὰν ἐκτείνωμεν χεῖρας
εἰς εὐποιίαν·
οὐδὲν γὰρ οὕτω σφίξει ψυχὴν
ὡς ἡ μετάδοσις
τῶν ἐπιδεομένων»*,

καὶ δογματίζει ὅτι,

*«ἡ ἐλεημοσύνη
συγκεκριμένη τῇ νηστείᾳ
ἐκ θανάτου
ρύεται τὸν ἄνθρωπον».*

Ἡ τρίτη τῶν Νηστειῶν ἑβδομάς εἶναι, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ προπαρασκευαστικὴ διὰ τὴν Σταυροπροσκύνησιν τῆς μετ' αὐτὴν Γ' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, δι' ἧς καὶ συχνάκις—ἰδίᾳ, ὅσον ἐγγίζει τῆς ἑβδομάδος τὸ τέλος,—ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐπίκλησις ὅπως καταξιοθῶσιν οἱ πιστοὶ ν' ἀσπασθῶσιν ἀξίως τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου. Χαρακτηριστικώτατον εἶναι τὸ «*Κάθισμα*» τοῦ Ὁρθροῦ τῆς Τετάρτης (ποίημα Θεοδώρου Στουδίτου), ἐν τῷ ὁποίῳ καὶ «*φαιδρὰ εὐωχία*» ἀποκαλεῖται ἡ περίοδος τῶν Νηστειῶν.

Τὸ ποίημα τοῦτο ἔχει ὡς ἔπεται:

*«Τὴν φαιδρὰν διανύοντες
τῶν Νηστειῶν εὐωχίαν
βοῶμεν·
Ἀπανίας διατήρησον
ἐν εἰρήνῃ, Κύριε,
πάσης τῆς μηχανίας
τοῦ ἐχθροῦ ρυσάμενος
καὶ ἀξίωσον ἡμᾶς,
ὡς υπεράγαθος,
τὸν Σταυρὸν σου
τὸν σεπτὸν
φόβῳ ἀσπασασθαι,
ὁ δι' αὐτοῦ τὰ ἔλέη σου
παρέχων τῇ Οἰκουμένῃ,
μόνε πολυέλεε».*

Μετὰ τὴν τοιαύτην προπαρασκευὴν ἔπεται ἡ Σταυροπροσκύνησις, καθ' ἣν ἀληθῶς ἐμπνευσμένα ἅσματα ἐγκωμιάζουσι τὰς ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου ἐκπορευθείσας εἰς τὸν κόσμον χάριτας καὶ οἱ πιστοὶ γόνυ εὐλαβείας κλίνοντες ἐνώπιον τοῦ Τιμίου Ξύλου, ἐφ' οὗ τὸ ἄχραντον Αὐτοῦ Αἷμα ἐξέχεεν ὁ Λυτρωτὴς ἡμῶν, ἐν βαθυτάτῃ εὐλαβείᾳ μετὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς θείας λατρείας Ἱερατείου συμπάλλουσι :

*«Τὸν Σταυρὸν σου
προσκυνοῦμεν,
Δέσποτα,
καὶ τὴν ἁγίαν Σοὺ
Ἀνάστασιν δοξάζομεν».*

ΔΥΝΑΝΤΑΙ ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΝΑ ΧΕΙΡΟΤΟΝΩΝΤΑΙ ΙΕΡΕΙΣ;

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ Δυτικὴ, ἀκολουθοῦσαι τὴν Ἀγίαν Γραφήν καὶ τὴν διὰ τῶν αἰώνων πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας, ἀπαγορεύουσι ρητῶς τὴν χειροτονίαν γυναικὸς εἰς οἰονδήποτε βαθμὸν ἱερωσύνης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἄλλα μυστήρια, ἅτινα μεταδίδονται εἰς αὐτήν. Τοῦτο σαφῶς διδάσκεται καὶ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅστις ἀπαγορεύει καὶ αὐτὸ τὸ κήρυγμα τῆς γυναικὸς ἐπ' ἐκκλησίας, λέγων «γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω». (Α' πρὸς Τιμ. 2, 12. Ἰδὲ καὶ Α' πρὸς Κορινθ. 14, 34-35). Αὐτὴν ταύτην τὴν διδασκαλίαν τοῦ Παύλου ἐπαναλαμβάνει ἡ ἐν Τρούλλῳ Σύνοδος (Κανὼν 70) καὶ ἔτι σαφέστερον καὶ αὐστηρότερον ἐπαναλαμβάνουσι αἱ Ἀποστολικά Διαταγαὶ ἀναγράφουσαι: «εἰ δὲ ἐν τοῖς προλαβοῦσι (κανόσι) διδάσκειν αὐταῖς (ταῖς γυναῖξι) οὐκ ἐπιτρέψαμεν, πῶς ἱερατεῦσαι ταύτας παρὰ φύσιν τις συγχωρήσει· τοῦτο γὰρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀθεότητος ἀγνόημα, θηλείαις θεαῖς ἱερεῖας χειροτονεῖν, ἀλλ' οὐ τῆς τοῦ Χριστοῦ διατάξεως» (3,9).

Ἐάν ταῦτα συμβάλουσι καὶ ἰσχύουσι διὰ τῆς Ἀνατολικῆν καὶ Δυτικῆν Ἐκκλησίαν, ἄλλως ὅμως τὰ πράγματα ἔχουσι παρὰ τοῖς Διαμαρτυρομένοις. Ὑπὸ τῶν τελευταίων ὄχι μόνον ἐπιτρέπεται εἰς τὰς γυναῖκας νὰ κηρῦσσον ἐπ' ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἱερεῖς γυναῖκας χειροτονοῦσιν, ἰδίᾳ ἐν Ἀμερικῇ.

Ἐν δὲ τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ ζήτημα συζητεῖται καὶ θεωρεῖται πρόβλημα δεδωμένον λύσεώς τινος. Οὕτω τὸ ζήτημα ἤχθη ὑπὸ ὀμάδος ἀγγλικανῶν ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ, τὸ ὅποιον ἀπεφάνθη, ὅτι «δὲν ἤλθεν ἀκόμῃ ὁ κατάλληλος καιρὸς» διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο. Τὸ ζήτημα ἀχθὲν κοί ἐνώπιον τοῦ Παγκοσμίου Συνεδρίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Ἀμστερ-

.....
Ἡ τετάρτη τῶν Νηστειῶν ἑβδομάς εἶναι πλήρης μεθεορτίων τῆς Σταυροπροσκυνήσεως ἁσμάτων, κατὰ δὲ τὴν πέμπτην ἑβδομάδα δύο ἐξαιρετικὰ προϊόντα τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς ποιήσεως λαμπρύνουσι τὴν θείαν λατρείαν. Τῇ ἑσπέρᾳ τῆς Τετάρτης ψάλλεται ὁλόκληρος ὁ Μεγάς Κανὼν, ὅστις ἐψάλη ἤδη τμηματικῶς, ὡς ἐλέχθη, κατὰ τὴν «Καθαράν» ἑβδομάδα, τῇ δὲ Παρασκευῇ ἑσπέρας ψάλλεται ὁλόκληρος ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος», ὅστις ἐψάλη ἐπίσης τμηματικῶς κατὰ τὰς προηγηθείσης τέσσαρας Παρασκευὰς τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, διακόπτων τὸ πένθιμον τῆς νηστησίμου ταύτης περιόδου καὶ ἐνισχύων τὸ πνεῦμα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς αἰσιοδοξίας, ὅπερ εἶδομεν ἤδη καὶ ἀνωτέρω ὑπάρχον κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς κατανύξεως καὶ τῆς μετανόιας καὶ ἐν ἄλλοις ἁσμασι τοῦ «Τριφθίου» καὶ περὶ οὗ γενήσεται ὁ προσήκων εὐρύτερος λόγος εἰς τὸ προσεχές.

Ε. Γ. Μ.

νταμ, ἐχαρκτηρίσθη «ὡς μεγίστης πολιτικῆς σπουδαιότητος» καὶ ἀπεφασίσθη «ἐν σπουδῇ» ἡ οὐστάσις μιᾶς ὑποεπιτροπῆς πρὸς μελέτην τοῦτου.

Ἐσχάτως ἐξεδόθη καὶ μικρὸν βιβλίον ὑπὸ τοῦ Canon R. W. Howard (Should Women be priests? Oxford) τὸ ὅποιον ἀποτελεῖται ἀπὸ τρεῖς ὀμιλίας ἐπὶ τοῦ θέματος. Τοῦτο προλογίζει ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης Canon L. Hodgson. Τοῦτου ἐπίσης θερμὸν ἐκτενὲς βιβλιοκριτικὸν σημεῖωμα δημοσιεύει ὁ Canon T. G. Rogers εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας «Church of England Newspaper & the Record» τοῦ Λονδίνου (30 Σεπτεμβρίου 1949).

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ μικροῦ αὐτοῦ βιβλίου, ὁ προλογίζων καθηγητὴς καὶ ὁ κρίνων τὸ βιβλίον τάσσονται ὁμοθύμως ὑπὲρ τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν. Θερμότερον δὲ πάντων ὁ κριτὴς, ὅστις εἰς τὸ βιβλιοκριτικὸν του ἄρθρον ὡς ὑπότιτλον τοῦτου θέτει τὴν ἐξῆς φράσιν: «Παλαιαὶ προλήψεις, αἵτινες δέον νὰ ἐξάλειφθῶσιν».

Ἡ Παύλειος διδασκαλία (Α' Κορινθ. 14, 34) θεωρεῖται προσωρινὴ καὶ μόνον διὰ τὰς Κορινθίας γυναῖκας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Οὐδόλως ἀναφέρεται ἡ αὐτὴ διδασκαλία τοῦ Παύλου ἐν τῇ Α' πρὸς Τιμόθεον. Ὡς μόνον δὲ γραφικὸν ἐπιχειρημα ὑπὲρ τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν προσάγεται τὸ περίφημον Παύλειον ἐπίσης «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ», δυνάμει τοῦ ὁποῦ, ὡς ἰσχυρίζονται, τὰ δύο φύλα εἶναι ἴσα καὶ ἐπομένως δύνανται ἐξ ἴσου νὰ διεκδικῶσι τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα.

Σημειοῦνται ἐν τῷ ὑπὸ κρίσιν βιβλίῳ καὶ τῷ βιβλιοκριτικῷ σημειώματι καὶ αἱ δυσκολίαι τοῦ πράγματος. Αὗται ἀναφέρονται εἰς δυσκολίας ὡς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς μιᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως, καὶ εἰς δυσκολίας ἐν σχέσει μετὰ τὰς σχέσεις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὰς Ὁρθοδόξους καὶ τὴν Δυτικὴν.

Δυσκολία ψυχολογικῆς ἀντιδράσεως τοῦ κόσμου ἐκ τοῦ καινοφανοῦς τοῦ πράγματος, ἰδέαι περὶ τῆς γυναικὸς ὡς «ἀκαθάρτου» καὶ ὡς ἀνικάνου διὰ τὸ ἀξίωμα, θεωροῦνται «προλήψεις, αἵτινες δέον νὰ ἀποστρακισθῶσιν». Ὡς πρὸς τοὺς φόβους, ὅτι τυχὸν παρομοία ἀπόφασις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας θὰ ἐδυσχεραίνε τὰς σχέσεις τῆς μετὰ τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ θὰ καθίστα δύσκολον τὴν ἔνωσιν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτὰς καὶ τὴν Δυτικὴν, ὁ μὲν Ἐπίσκοπος Derby ρητῶς λέγει, ὅτι «ἀρνοῦμαι νὰ περιορίσω τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἀντὶ οἰασδήποτε ὑποταγῆς εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν καὶ τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας». Ὁ δὲ βιβλιοκριτὴς Canon Rogers καθαρώτερον ἐκφράζεται λέγων: «Προσωπικῶς θὰ λυπηθῶ εἰς τὸ ἔπακρον (extremely sorry), ὅταν ἴδω ἔνωσιν (τῆς Ἀγγλ. Ἐκκλ.) μετὰ οἰανδήποτε ἀπὸ αὐτὰς τὰς Ἐκκλησίας σήμερον. Ἡ πρόδοξός μας καὶ ἡ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ὁ λύτης τοῦ προβλήματος.

Ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδον, εἰς τὸ ὁποῖον κινδύνευε δι' εὐνοήτους λόγους νὰ περιέλθῃ τὸ μέγιστον πρόβλημα τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν καταστραφέντων ναῶν, θὰ τὸ ἐξαγάγῃ ἀσφαλῶς ὁ συναγεροδὸς τῆς εὐσεβείας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Τὸ ἔχει ἤδη τρανῶς ἀποδεδειγμένον καὶ ἡ παλαιότερα καὶ ἡ πρόσφατος ἐλληνικὴ ἱστορία: ὁσάκις καλοῦνται αἱ ἑλληνίδες ψυχαὶ εἰς συναγεροδὸν ὑπὲρ τῶν θρησκευτικῶν καὶ τῶν ἐθνικῶν ἰερῶν καὶ ὁσίων, ἀδιέξοδα δὲν ὑπάρχουν· καὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ ἄρα μεγάλης διὰ τὴν ἐλληνικὴν ὑπόστασιν περιπτώσει, λύτης τοῦ προκείμενου προβλήματος θὰ ἀναδειχθῇ ὁ ὁμύθυνμος τῆς ἐγνωσμένης πανελληνίου εὐσεβείας συναγεροδός. Διότι ἐν τῶν θεμελειωθεσίων τῶν ὀρθοδόξων ἑλλήνων γνωρισμάτων εἶνε, ὅπου καὶ μόλις συμπήξουν κοινότητα, δσονδήποτε ὀλγάρθιμον, νὰ ἀποκτήσουν τὸν οἶκον τῆς προσευχῆς των. Ἄν κατὰ τὴν προχριστιανικὴν ἐποχὴν ὀλόκληρος ἡ ἐλληνικὴ χώρα ἦτο κατείδωλος εἰς μαρτυρίαν τῆς πρὸς τὸ θεῖον ροπῆς τοῦ λαοῦ μέχρι τῆς ἐγέρσεως βωμοῦ καὶ «ἀγνώσιω θεῶ», ἅμ' ὡς ὁ ἀπόστολος τῆς Ἑλλάδος Παῦλος ἀπεκάλυψε τίς ὁ ἡγνοημένος ἐκεῖνος Θεός, εὐθὺς ἐπλημύρυσεν ὀλόκληρος ἡ Ἑλλὰς εἰς ναοὺς του. Τοὺς κατεστραμμένους, λοιπόν, ναοὺς, θὰ ἀνεγείρῃ ἡ ἐλληνικὴ εὐσέβεια ἀσφαλῶς, καὶ πανελληνίως θὰ ὑψωθῇ ἢ διὰ τοῦτο εὐγνωμῶν εὐχαριστία πρὸς Κύριον.

Ἡ σημαία τοῦ Πνεύματος.

Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας εἰσήγαγεν ἡμᾶς ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ σιάδιον τῆς προπασχαλίου νηστείας.

.....
ἀνάπτυξις μας εἰς τὴν χριστιανικὴν ἀποκάλυψιν καὶ ζωὴν φοβοῦμαι, ὅτι θὰ καταστοῦν ἀτροφικαὶ καὶ θὰ δεσμευθοῦν. Παρίσταται ἐπιτακτικὴ ἢ ἀνάγκη νὰ λύσωμεν μόνοι μας τὸ πρόβλημα τῆς ἱερωσύνης τῶν γυναικῶν καὶ ἄλλα προβλήματα, πρὶν ἀκόμη ἐξετάσωμεν τοὺς ὅρους ἐνώσεως μὲ τὰς ἐν λόγῳ Ἐκκλησίας».

Τὸ ζήτημα, ὡς φαίνεται, εἶναι ζωτικώτατον διὰ τὴν Ἐκκλ. τῆς Ἀγγλίας τοσοῦτῳ μᾶλλον, καθόσον καὶ χειροτονία γυναικός ἐσημειώθη εἰς τοὺς κόλπους τῆς, ἂν καὶ αὕτη ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Νότιον Κίναν, πάντως ὑπὸ Ἀγγλικανοῦ Ἐπισκόπου.

Φαίνεται ἐπίσης, ὅτι πάντες τρέφουν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ χειροτονία τῆς γυναικός εἶναι ζήτημα χρόνου. Οὕτω ὁ προλογίζων καθηγητῆς Hodgson τελειώνει τὸν πρόλογόν του ὡς ἀκολούθως: «Προσωπικῶς ἀνῆκω εἰς ἐκείνους, οἵτινες μετὰ τοῦ Canon Howard πιστεύομεν, ὅτι ἡ χειροτονία τῶν γυναικῶν καὶ ἡ καθιέρωσις των ὡς Ἐπισκόπων ἀποτελεῖ βῆμα ὀδηγοῦν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου, καὶ πιστεύω, ὅτι θάττον ἢ βράδιον ἢ ὅλη ἐπὶ γῆς Ἐκκλησία—Ὀρθόδοξος, Καθολικὴ καὶ Προτεσταντικὴ—θὰ ἀκούσῃ καὶ θὰ σεβασθῇ τὴν φωνὴν Του».

Σ. Δ. Λ.

Ἄν πάντοτε ἐν τῇ παδαγωγικῇ τῆς Ἐκκλησίας ἡ νηστεία ἐν γένει ἀποτελεῖ μάθημα πρὸς πνευματικὴν γυμνασίαν, ἐναντι τοῦ τείνοντος πρὸς ἄρνησιν τοῦ πνεύματος ὕλ.σμοῦ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος ἢ σημερινῇ τεσσαρακοστῇ παρέχει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπίκαιρον ἀφορμὴν νὰ ὑψώσῃ πρὸς τοῦ νῦν κόσμου τὴν νηστείαν ὡς σημαίαν τοῦ πνεύματος, διότι αὐτῆς πρὸ πάντων ἔχει ἀνάγκη ἢ σημερινῇ κοινωνία. Οἱ ἄνθρωποι, ὡς κατ' ἐξοχὴν πνευματικὰ ὄντα, καλοῦνται διὰ τῆς νηστείας εἰς δημιουργίαν πνευματικῆς ἀτμοσφαιρας, ὅφ' ἦν μόνη ἀποβαίνει ἐφικτὴ ἢ ἐγγύτης πρὸς τὸν Θεόν, ἀπόδειξις δ' αἱ ἐκ τῆς Γραφῆς καὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας πληροφορίαι, δι' αἱ σπουδαιότεραι τοῦ θεοῦ αὐτοαποκαλύψεις εἰς τοὺς πνευματικωτέρους ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐγένοντο ὑπὸ συνθήκας νηστευτικῆς, ὡς εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τῷ Σινᾷ, εἰς τὸν Ἡλιοῦ ἐπὶ τοῦ Χωρήθ, τοὺς ἀποστόλους ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ ἄλλους. Καὶ μόνη δ' ἡ τοῦ Κυρίου εἰς τὴν ἔρημον νηστευτικὴ ἀπομάκρυνσις εἶνε ἀρκούσα ὑπόδειξις δι' ἡ τοιαύτη πνευματικὴ περισυλλογὴ εἶνε ἢ μᾶλλον ἀσπαστὴ ὁδὸς διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἦνε πιστοὶ ἀκόλουθοι τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰῶς καὶ ὁ Κός.

Περὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρώπου ὁ λόγος. Ἀξία ἀναγνωρίζεται εἰς τὸ ἄτομον, ὡς μεμονωμένον καὶ ὀρισμένον, ἢ εἰς τὸ ἐξ ἀνθρωπίνων ἀτόμων ἀποτελούμενον εἶδος «ἄνθρωπος»; Τιμῶμεν τὸ δεῖνα ἄτομον διὰ τὴν καθαρῶς προσωπικὴν του ἀξίαν, ἢ διότι ἐν γένει τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος; Καὶ διευκλῶθη ἡ γνώμη, δι' ἐνῶ ἡ πρώτη ἐκδοχὴ ἀνῆκεν εἰς τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ὁπότε ἡ ἀναγνώρισις ἀξιοπρεπείας ἐστενοῦτο εἰς τὸ ἄτομον, τώρα, κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν εἰκοστὸν αὕτη εὐρυνθεῖσα ὑψώθη εἰς σεβασμὸν ἀπρόσωτον πρὸς τὸ εἶδος. Θεωρεῖται σήμερον ἀξιοσέβαστον τὸ εἶδος καθ' ἑαυτό. Ἀπὸ τὸν ἀτομισμὸν προσήχθημεν εἰς τὸν «ἀνθρωπισμὸν». Πολλὴ ὁμως φοβούμεθα δι' ὀπισθοδρομήσαμεν δὲν προήχθημεν. Ἡ πραγματικότης βοᾷ ὅτι σὺδέποτε κινδύνευσεν τόσον ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια, ὅσον κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν εἰκοστὸν. Ἐναντι τοῦ στενοῦ ἔστω ἀτομισμοῦ τοῦ ἰθ' αἰῶνος, κατὰ τὰς ἡμέρας μας τείνει νὰ ἐξαιρωθῇ ἐντελῶς τῆς «ἀνθρωπίνης» ἀξιοπρεπείας ἡ ἐννοια, ὡς τιμὴ καὶ σεβασμὸς πρὸς τὸ εἶδος «ἄνθρωπος», εἰς τοῦτον δ' ἀκριβῶς τὸν λόγον ὀφείλεται ἢ σημερινῇ ἐντατικῇ σημερινῇ σπουδῇ νὰ τὴν περισώσωμεν.

Καίριος χαρακτηρισμός.

Ὁ τέως κυβερνήτης τῆς Κύπρου λόρδος Οὐίνστερ, διελθὼν πρὸ τινος ἐν τῇ βουλῇ τῶν λόρδων περὶ τῶν βελιωθεισῶν σχέσεων Ἑλλάδος καὶ Γιουγκοσλαβίας, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐκφράσας τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ δευτέρα θὰ ἀποδώσῃ τοὺς ὑπ' αὐτῆς παρακρατούμενους ἐλληνοπαίδας, κατέταξε μεταξὺ τῶν κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον διαπραχθεισῶν φρικαλεοτήτων καὶ τὴν ὑπὸ τῶν ξενοκινήτων κομμουνιστοσυμμοριτῶν ἀπαγωγὴν τῶν ἐλληνοπαίδων. Εἰς τὰς φρικαλεότητας ταύτας—εἶπεν ὁ λόρδος—τόσον βαθέως ἐβυθίσθη ὁ κόσμος, ὥστε νὰ πάθῃ πλήρη σχεδὸν ψυ-

χικήν ἀμβλυνοιν, ἐπήγαγε δὲ δι' ὀλίγα θηριωδία εἶναι τρομερώτεροι τῆς ἀπαγωγῆς τῶν ἑλληνοπαίδων. Καὶ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἀκόμη ἐξακολουθοῦμεν νὰ διερωτώμεθα ἂν θὰ ἐπέλθῃ ποτὲ ἢ ἀπάμβλυσις.

Διὰ τὸ παιδομάζωμα. Οἱ «Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου, ἐπανερχόμενοι εἰς ὅσα εἶχε γράψει περὶ τοῦ παιδομαζώματος, ἐδημοσιεύσαμεν δ' ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 15 Φεβ. (σ. 62), γράφουν τὰ ἐπόμενα :

«Πρὸ τίνος εἴχομεν ἐπιστήσει τὴν προσοχὴν εἰς τὴν σκανδαλώδη πρό τιναν ἐτῶν ἐκ τῶν ἐστῶν τῶν ἀπαγωγῆν ἑλληνοπαίδων, ἅτινα εἶτι κατὰ χιλιάδας κατακρατοῦνται εἰς τὰς γειτονικάς κομμουνιστικὰς χώρας. Εἰς τῶν ἀναγνώστων μας ἀναφέρει τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ μέλους τῆς Βουλῆς καὶ μᾶς ἀπέστειλεν εὐγενῶς τὴν ἐν τῇ Βουλῇ ἀπάντησιν τοῦ ὑφυπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, δηλώσαντος ὅτι ἡ ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ὑπεστήριξεν ἀποφάσεις περὶ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν παιδιῶν κατὰ τρεῖς συνεδρίας τοῦ Ο. Η. Ε., ἀναφέρει ἐπιπλέον τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον δῆλωσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου, ὅτι «ἐπελήφθη πάσης εὐκαιρίας συζητήσεως μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν κατακρατούσων τὰ παιδιά χωρῶν ὅπως ἐπιταχύνουν τὴν εἰς τοὺς γονεῖς τῶν ἀπόδοσίν των». Παραμένοντες ἀμετάπιστοι ἀπὸ τὰς ἀπλᾶς διαβεβαιώσεις—ἐπάγεται τὸ περιοδικόν. Αἱ Κυβερνητικαὶ εἰς τὸν Ο. Η. Ε. προσπάθειαι δὲν μᾶς κάμνουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι κατεβλήθησαν μετὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἐνέργειαν. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν δέχεται ἑπὶ μόνον 31 παιδιά ἐπέστρεψαν ἐκ Γιουγκοσλαβίας εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον καὶ ὅτι προβλέπεται ἤδη ἀπελευθέρωσις 400 παιδιῶν. Μόνον 400 καὶ 21 ἐκ τῶν 10.000 περίπου! Ὡς πρὸς τὸ ὅτι ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν πᾶσα πρὸς τοῦτο εὐκαιρία, ἡ Μεγ. Βρετανία διετύπωσεν ὡς προκαταβολικὸν ὄρον τῆς πρὸς τὴν κυβέρνησιν τοῦ Τίτο οικονομικῆς καὶ πολιτικῆς βοηθείας τὴν ἐπιστροφήν τῶν ταλαιπώρων αὐτῶν αἰχμαλώτων; Νομίζομεν ὅχι. Ὡστε ἡ σημερινὴ πολιτικὴ εἶνε ἡ ὑποστήριξις τοῦ καθεστώτος τοῦ Τίτο χωρὶς νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν πράξεις ὁποῖαι ἢ ἀπαγωγὴ παιδιῶν ἢ ἡ φυλάκισις ἱερῶν».

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος κατ' ἐπανάληψιν διασκεφθεῖσα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως, καθήρτισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν Σεβ. συνέδρων Ἐδέσης κ. Παντελεήμονος, Κασσανδρείας κ. Καλλινίκου καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφόρου, ἧτις ἐπίσκεφθεῖσα τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας παρεκάλεσεν ὅπως ἐπισπευθῆ ἢ ἔκδοσις νόμου δυνάμει τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιτρέπηται ἡ χειροτονία ἱερῶν ἀποφοίτων τῶν δημοτικῶν σχολείων διὰ τὰς βορείους ἐπαρχίας, τὰς Ἰονίους νήσους καὶ τὴν ἐπαρχίαν Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας διὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου μέχρι τοῦ προσεχοῦς Αὐγούστου χρονικὸν διάστημα. Οἱ οὕτω δὲ χειροτονησόμενοι θὰ ὦσιν ὑποχρεωμένοι νὰ φοιτήσωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Φροντιστήριον ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου.

—Πρὸς διαφώτισιν καὶ ἐπαναγωγὴν εἰς τοὺς μητρικοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας τῶν πεπλανημένως ἀκολουθούντων τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 9 μεσοῦντος ἀπέλυσε πρὸς τὸν ἱ. κληρὸν καὶ τὸν λαὸν ἐγκύκλιον, ἧτις δημοσιεύεται ἐν ἄλλῃ σελίδι τοῦ ἀνὰ χεῖρας φύλλου.

—Δι' Ἐγκυκλίου (621) πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας ἢ Ἱ. Σύνοδος παρεκάλεσεν αὐτοὺς ὅπως ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς τῶν ἱ. ναῶν τῆς ἐπαρχίας των μεριμνήσωσι νὰ ἀναγραφῆ κατὰ τὴν δυναμικότητα ἐκάστου ποσὸν ὡς συνεισφορά ὑπὲρ ἀνοικοδομήσεως καὶ ἐπισκευῆς

τῶν ὑποστάντων μερικὰς ἢ ὀλοκληρωτικὰς καταστροφὰς ἱ. ναῶν, παραγγελθῶσι δ' ἅπαντες οἱ ὑπ' αὐτοὺς ἱερεῖς ἵνα κατὰ τὴν 4 Ἀπριλίου, ἡμέραν τῆς Πανελληνίου ἑραρικῆς ἐξορμήσεως ἐνασχοληθῶσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν εὐόδωσιν καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ ἐράνου, ἀναβάλλοντες δι' ἄλλην ἡμέραν τὰς τυχόν ἱεροπραξίας.

—Δι' ἄλλῃ Ἐγκυκλίῳ (623) πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας ἀνακοινοῦται ὅτι, διὰ νόμου μεταποιοθείσης τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐνάρξεως καὶ τῆς λήξεως τοῦ οικονομικοῦ ἔτους εἰς τὴν 1 Ἰουνίου μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους παρακαλοῦνται νὰ μεριμνήσωσιν ὅπως ἡ ἀντικατάστασις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων κανονισθῆ ἀναλόγως, τῆς θητείας τῶν νῦν ὑπηρετούντων Συμβουλίων παρατεινομένης ἐπὶ τρίμηνον. Ἐπιπροστίθεται ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ Α. Ν. 956)49 οἱ ἐπὶ δύο συνεχεῖς τριετίας διατελέσαντες μέλη Ἐκκλησ. Συμβουλίου δὲν δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθῶν εἰς αὐτό.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῆ 6 μεσοῦντος μηνὸς ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε τῆς εἰδικῆς ἐκ Συνοδικῶν ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου.

—Τῆ ἐπομένη (7) ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Μπακοπούλου.

—Αὐθημερὸν δ' εἰς συγκέντρωσιν ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῶν ἐκπροσώπων τῶν θρησκευτικῶν σωματείων Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὤμιλησε πρὸς αὐτοὺς ζητήσας τὴν συνδρομὴν τῶν μελῶν τῶν σωματείων τῶν κατὰ τὴν Πανελληνίον ἐξόρμησιν διὰ τὸν ἔρανον ὑπὲρ τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν καταστραμμένων ναῶν τῆς βορείου Ἑλλάδος. Πάντες ὑπεσχέθησαν ὁμόθυμον σύμπραξιν.

—Κατὰ δὲ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνοικοδομήσεως.

—Τῆ 8 μεσοῦντος ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὤμιλησεν πρὸς τοὺς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ συγκεντρωθέντας κληρικοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς διὰ τὴν Πανελληνίον ἐξόρμησιν διὰ τὸν ἔρανον τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν καταστραμμένων ναῶν.

—Αὐθημερὸν δὲ προήδρευσε τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνοικοδομήσεως.

—Τῆ 9 τοῦ ἰδίου μηνὸς ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε ἀλληλοδιαδόχως πρῶτον μὲν τῆς ἐκ Συνοδικῶν Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου, εἶτα δὲ τῆς ἐκ τοῦ νόμου προβλεπομένης εἰδικῆς κατὰ νομοὺς ἐπιτροπῆς διὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον.

—Τῆ 13 ἰσταμένου ἡ Α. Μ. ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Λαγάκου εἶτα δὲ τοῦ Στρατηγοῦ κ. Θ. Ζαῖμη.

—Τῆ 14 μεσοῦντος ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Α. Μ. τοῦ ἐνταῦθα ἀφίχθέντος Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἐθνάρχου Κύρου κ. Μακαρίου.

—Αὐθημερὸν δὲ προήδρευσε τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνοικοδομήσεως.

—Σήμερον 15ῃ ἰσταμένου ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε ἀλληλοδιαδόχως ἀφ' ἑνὸς μὲν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, εἶτα δὲ τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἧτις καὶ ἐξέδωκε τὸ κάτωθι ἀνακοινωθέν :

Ἀνακοινωθὲν

Ἐπιτροπῆς ἑορτασμοῦ 19ης ἐπινοηταετηρίδος τῆς ἐλευσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Ἑλλάδα

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς ἑορτασμοῦ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, Καθηγητῆς Ἀμίλκας Σ. Ἀλιβιζάτος, ἀνακοινοῖ ὅτι κῆρξαστο ἡ ὀργάνωσις τῶν ἐορτῶν τῆς χιλιοστῆς ἐνεακοσιοστῆς ἐπετείου τῆς ἐλευσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Ἑλλάδα καὶ συνεπῶς εἰς Εὐρώπην.

Ὁ ἑορτασμοὸς θὰ λάβῃ μορφήν προσκυνήματος εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος τὰ ὑποία ἐπισκέφθη καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἐκήρυξεν ὁ Ἀπόστολος (Φιλιππούς, Ἀ.

πολλωνίαν, Βέρροϊαν, Θεσσαλονίκην, Νικόπολιν, Κρήτην, Ρόδον, Κόρινθον, Ἀθήνας).

Εἰς τὸν ἑορτασμόν προσεκλήθησαν ὅπως συμμετάσχωσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ διάφοροι Θεολόγοι ἀσχολούμενοι εἰδικῶς μὲ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον.

Τὸ προσκύνημα θὰ γίνῃ διὰ ναυλωθησομένου ἀτμοπλοίου ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιβῶσιν οἱ προσκεκλημένοι καὶ οἱ ἐπίσημοι. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ θὰ δοθῶσιν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου σχετικαὶ πρὸς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον διαλέξεις ὑπὸ ἡμετέρων καὶ ξένων ἐπιστημόνων. Εἰς δὲ τὰ μέρη τῶν σταθμῶν τοῦ Ἀποστόλου θὰ γίνωσιν θρησκευτικαὶ τελεταί, διαλέξεις ὑπὸ ἡμετέρων καὶ ξένων καὶ σχετικαὶ δεξιώσεις.

Πιθινῶς θὰ κοπῇ ὄρειχαλκινὴ ἀναμνηστικὴ πλάξ ἥτις θὰ προσφερθῇ εἰς τοὺς συμμετέχοντας εἰς τὸν ἑορτασμόν.

Τὸ ὀριστικὸν πρόγραμμα καταρτισθὲν ἤδη θὰ δημοσιευθῇ εἰς ἰδιαίτερον τεύχος καὶ θὰ ἀνακοινωθῇ προεχῶς.

—Ὁ Θεοφ. Εὐρίπου κ. Ἀλέξιος ἐκπροσωπῶν τὴν Α. Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὤμιλησε τῇ 6 μεσοῦντος εἰς συγκέντρωσιν τοῦ Κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς περὶ τοῦ κατὰ τὴν ὑπὲρ τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν κατεστραμμένων Ι. Ναῶν τῆς βορείου Ἑλλάδος ἐξόρμησιν τῆς 4 Ἀπριλίου πρὸς πανελλήνιον ἔρανον, τῇ δὲ 9 τοῦ αὐτοῦ παρέστη κατὰ τὴν ἐν τῷ Παρνασσῷ συγκέντρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Θεολογικὴ Σχολή. Ὁ πτυχιόχος τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Βελιγραδίου κ. Γεώργιος Τούλιας ὑποβαλὼν εἰς τὴν πρώτην Σχολὴν διατριβὴν ἐπὶ διδακτορίᾳ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ χαρακτὴρ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βοσνίας κατὰ τὸν μεσαίωνα» καὶ ὑποστὰς εὐδόκιμον δοκιμασίαν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 9 παρελθόντος μηνός, ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῆς Σχολῆς διδάκτωρ τῆς Θεολογίας.

Ε Π Α Ρ Χ Ι Α Ι

Ἱερά Μητρόπολις Σιδηροκάστρου

Ὡς πληροφοροῦμεθα ἐκ Σιδηροκάστρου, ἀφ' ἧς ἡ Ἱερά Μητρόπολις τῇ ἀποκλειστικῇ μερίμνῃ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Βασιλείου ἀπέκτησεν, ὡς ἤδη ἀνεγράψαμεν, ἰδίαν «Χριστιανικὴν Ἑστίαν», ὡς κατηχητικὸν κέντρον, ἢ ἐν τῇ λαμπρᾷ οἰκοδομῇ τῆς λειτουργίας τῶν Κατηχητ. Σχολείων διεξάγεται μετὰ πάσης ἐπιμελείας. Ἐκ τῶν κοσμοσῶν τὴν αἴθουσαν τῶν κατηχηματικῶν εἰκόνων ἢ τοῦ εὐλογοῦντος τὰ παιδιά Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶνε δωρεὰ Κατηχητικοῦ Σχολείου ἀγγλοπαίδων, ἢ δὲ τοῦ δωδεκαετοῦς Ἰησοῦ τῶν ναῶν τῆς ἐπαρχίας. Ἐξ ἑκατομμυρίων ἐκ τῶν πλουτισμῶν τῆς βιβλιοθήκης δαπανηθέντων ἑκατομμυρίων προήλθον ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν συνεπειᾶ ἐνεργείας τῆς Α. Σ. Ἐπὶ τῆς προσώψεως τῆς Ἑστίας εἶνε ἐντετειχισμένη πινακὶς φέρουσα τὸν τίτλον τῆς οἰκοδομῆς «Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Χριστιανικὴ Ἑστία Σιδηροκάστρου».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΟΛΕΩΣ

Καθ' ἃ ἀναγράφει ἡ «Ὁρθοδοξία» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἡ Α. Θ. Π. διώρισεν πατριαρχικὸν Ἐπίτροπον ἐν τῇ χηρευασίᾳ Ι. Μητροπόλει Θυατείρων τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Φιλαδελφείας κ. Ἀθηναγόραν, ὅστις μεταβὰς ἐκ Βιέννης εἰς Λονδίον εἶχε προστῆ τῆς κηδείας τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος Μητροπολίτου Θυατείρων Γερμανοῦ καὶ παρέμεινεν ἐκεῖ διοικῶν τὴν Μητρόπολιν.

—Κατὰ τὴν ἐν τῷ Ι. ναφ' τῆς Ἀγ. Σοφίας Λονδίνου ψαλεῖσαν νεκρώσιμον Ἀκολουθίαν ἐπὶ τῇ σορῷ, τοῦ μακαριστοῦ Θυατείρων Γερμανοῦ παρέστησαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβούριας Δρ. Fisher, ὅστις καὶ ἀνέγνω τὸ Εὐαγγέλιον, περιστοιχιζόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ

περὶ αὐτὸν κλήρου καὶ τοῦ πρωθιερέως τοῦ Westminster, εἶχεν ἐξέλθει ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος διὰ τῆς ὠραίας πύλης, ὡς γράφουσι τὰ εἰς τὸν ἀείμνηστον Ἱεράρχην ἀφιερῶσαντα μακρὰ ἔρθρα ἀγγλικά ἐκκλησιαστικά φύλλα. Τῆς τελετῆς ἐξῆρχεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἀθηναγόρας, ὅστις καὶ εἶπε τὸν ἐπικήδειον ἑλληνιστὶ, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἑδέσσης Παντελεήμονος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Γρόδνο κ. Σάββα καὶ τῶν Ἀρχιμανδριτῶν καὶ ἱερέων τῶν ἐνοριῶν τῆς Μητροπόλεως Θυατείρων. Ἐκ τῶν ἄλλων ἱεραρχῶν παρέστησαν ὁ Ἐπίσκοπος Fulham ἀντιπροσωπεύων τὸν Ἐπίσκοπον Λονδίνου, ὁ Ἐπίσκοπος Γιβραλτάρ ἀντιπροσωπεύων καὶ τὸν Σουηδὸν Ἀρχιεπίσκοπον Οὐψάλας καὶ ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Chichester ἐκ προσώπου τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Σχέσεων Συμβουλίου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ πρωθιερεὺς τοῦ Westminster ἀτεπροσώπευε καὶ τὸν Πριμᾶτον Σκωτίας.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΥΠΡΟΥ

Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἀφίκετο ἀεροπορικῶς εἰς Ἀθήνας ὁ Μακρ. Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Μακάριος.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΣΙΝΑ

Ἡ Α. Σ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου κ. Πορφύριος ὁ Γ' ἀνταμείβων τὴν πρὸς τὸ ἐν Ἑρακλείῳ Κρήτης σιναϊτικὸν Μετόχιον ὀλοψυχον ἀφοσίωσιν τοῦ αὐτόθι θεολόγου καθηγητοῦ κ. Νικόλ. Ζευγαδάκη ἀπένευμεν εἰς αὐτὸν τὸ ὀφίκιον τοῦ Λογθέτου τῆς ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθού.

ΑΙΘΙΟΠΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ τελετὴ τῆς περιβολῆς τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου. Ἡ συνετεία τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς τῆς ἐκ τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας ἐξερτημένης Ἐκκλησίας τῆς Αἰθιοπίας ἀνάδειξις Ἀρχιεπισκόπου αὐτῆς ἐκ τοῦ αἰθιοπικοῦ κλήρου ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀβούνα Βασιλείου ἐγένετο ἀφορμὴ μεγάλης χαρᾶς ἐν τε τῇ αἰθιοπικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Πῶλιτειᾳ. Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ἡ Ἐκκλησία Αἰθιοπίας ἀποκτᾷ Ἀρχιεπίσκοπον ἐκ τῶν σπλάγγων τῆς, ὅπερ ἐπετεύχθη μετὰ πολλὰς καὶ ἐπιμόνουσας προσπάθειας, αἵτινες προσέκρουον πρὸς ἀπόκρουφον κανόνα τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, χαλκευθέντα ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς ἀραβικῆς κατοχῆς τῆς Αἰγύπτου κηδεμονευσάντων τὴν Αἰθιοπίαν. Τοῦ κανόνος τούτου τὸ κύρος διεσείσθη χάρις εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ αὐτοκράτορος Χαϊλῆ Σελασιῆ.

Καθ' ἃ γράφουσιν ἡμῖν ἐξ Ἀδῆς—Ἀμπέμπα, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς οὕτω χειραφετηθείσης Ἐκκλησίας τῆς Αἰθιοπίας ἀνεδείχθη ὁ τῆς Ἐπίσκοπος Σχιώτας Ἀβούνα Βασιλείος συνετεία ἐκλογῆς ὑπὸ μεγάλης κληρικολαϊκῆς συνελεύσεως. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὁ πρῶτος οὗτος Αἰθίοψ Ἀρχιεπίσκοπος μετέβη πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς του εἰς Κάιρον, ἢ δὲ μετὰ τὴν ἐκεῖθεν ἐπιστροφὴν του εἰσόδος εἰς τὴν αἰθιοπικὴν πρωτεύουσαν ὑπῆρξε θριαμβευτικὴ. Πρίγκηπες, ὑπουργοί, στρατηγοὶ καὶ ἀνώτατοι κληρικοί, ἐν οἷς καὶ ὁ ὀρθόδοξος Μητροπολίτης Ἀζώμης κ. Νικόλαος ἐδεξιώθησαν αὐτὸν ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ἡμφιεσμένοι τὰς ἐπίσημους στολὰς τῶν καὶ οἱ κληρικοὶ τὰ ἀρχιερατικά τῶν ἄμφια. Ἡ πομπὴ κατηθύθη εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἔνθα ἐμελλε νὰ διεξαχθῇ ἡ οὕτω λεγομένη «τελετὴ τῆς περιβολῆς», εἰς ἣν προσεκλήθησαν μόνον οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διπλωματικῶν ἀποστολῶν, ἐν οἷς ἐκ τῶν ξένων μόνος ὁ Ἀζώμης Νικόλαος.

Τρεῖς κανονισμοὶ ἐσήμανον τὴν εἰς τὴν αὐλὴν τῶν ἀνακτόρων εἰσόδον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὅταν ὁ οὗτος διεσκέλισε τὴν οὐδὸν τῆς αἰθιοπίας, ἐν ἧ τὸ ὑπὸ μεγιστάνων καὶ ὑπουργῶν περιστοιχιζόμενον αὐτοκρατορικὸν ζεύγος, τοῦτο καταβῆθαι τοῦ θρόνου ἐχώρησε πρὸς ὑπάντησιν τοῦ πρωθιεράρχου, μετὰ δὲ τὸν δι' ὑποκλίσεως ἀμοιβαίον χαιρετισμόν, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος προέβαλε πρὸς ἀσπασμόν ὑπτιον τὸν σταυρὸν εὐλογίας κατὰ τὸ αἰθιοπικὸν ἔθιμον. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

έν προσφωνήσει έδωσε τον Θεόν επί τῇ ἀναδειξει αὐτοῦ πρώτου αἰθίοπου πρωθιεράρχου τῆς Αἰθιοπίας, ἣτις ἐτήρησε διά τῶν αἰώνων τὴν πρό τὸν Θεόν πίστιν τῆς ἀφ' ἧς ἔλαβεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου αὐτῆς Φρουμεντίου, τοῦ διὰ τοῦτο δοξαζομένου ἐν Αἰθιοπία ὡς «πυροφόρου», ἐξῆρε τὴν ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονὴν τοῦ αὐτοκράτορος, εἰς ὃς ὀφείλεται ἐξασφάλις τῶν δικαίων τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἐμνήσθη τῶν κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐχθρικής κατοχῆς τῆς χώρας θυσιασάντων τὴν ζωὴν τῶν αἰθίοπων Ἐπισκόπων Πέτρου καὶ Μιχαήλ.

Μετὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον λαβὼν τὸν λόγον ὁ Πρωθυπουργὸς ἐξῆρε τὴν μεγάλην σημασίαν τοῦ ἱστορικοῦ τούτου γεγονότος, ἐν ᾧ διείδε τὸν θεῖον δάκτυλον κατευθύναντα τὰς προσπάθειάς τοῦ ἄνακτος, καὶ συνεχάρη διὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἀντιφωνήσας ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ κατορθώματι τούτῳ, ὅπερ ἐχαρακτήρισεν ὡς «ὑψίστης σημασίας ἐξ ὅσων κατὰ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν ἐπράξαμεν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας», ἀναπολήσας δὲ τὰς πολυχρονίους πρὸς ἐπίτευξιν τῆς «πλήρους κυριαρχίας τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας προσπάθειάς», εἶπεν ὅτι «τὸ κατορθῶμα τοῦτο τὸ ὁποῖον τόσον ζωηρῶς ἐπόθησαν καὶ ἤλπισαν οἱ προκάτοχοι ἡμῶν μονάρχαι, ἀποτελεῖ τόσον δι' ἡμᾶς, ὅσον καὶ διὰ τὸν λαὸν ἡμῶν κεφάλαιον ὑπερφανείας». Ἐκφράσας εἶτα συγχαρητήρια πρὸς τὸν πρῶτον αἰθίοπα πρωθιεράρχην καὶ προσθέσας ὅτι «μεταξὺ τῆς Αἰθιοπικῆς καὶ τῆς Κοπτικῆς ὁρθῆς δόξης Ἐκκλησίας ἀρχίζει νέα ἐποχὴ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καὶ ἐκκοιδήτης, ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας του πρὸς τὸν συναινέσαντα νὰ παράσχη τοιαύτην εἰς τὸ ζήτημα λύσιν Μακαριώτατον Ἰωάσαφ Β' τοῦ θρόνου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου καὶ ἐν τέλει παρεκάλεσε τὸν Θεὸν ὅπως ἐνισχύσῃ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ εἰς ἐπιτέλειαν τῶν νέων του καθήκοντων.

Εἶτα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τῶν ἐπισήμων, μετὰ διήμερον δὲ, ἡμέρα Κυριακῆ παρετέθη ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ γεῦμα, οὗτινος προέστη τὸ βασιλικὸν ζεῖγος, μετὰ σὺν δ' ὀλόκληρος ἡ αἰθιοπικὴ Ἱεραρχία, φέρουσα τὰ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδωνος προσενεχθέντα ἀρχιερατικὰ ἐγκόλπια, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Βασιλείου προσθέτως φέροντος καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρου πρὸ πενταετίας δωρηθέντα αὐτῷ σταυρὸν τοῦ στήθους. Εἰς τὸ γεῦμα παρεκάθησαν τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, οἱ μεγιστάνες καὶ οἱ ἀνώτατοι στρατιωτικοί, ἐκ τῶν ἐξόνων δὲ ὁ Σεβ. ὁρθόδοξος Μητροπολίτης Ἀξώμης κ. Νικόλαος καὶ τινες τῶν μελῶν τῆς ἐν τῇ πρωτεύουσῃ κοπτικῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀποστολῆς.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

* Αναφέρονται μόνον τὰ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ἀποστελλόμενα.

Ε'.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐκδόσεων τῆς *Βιβλιοθήκης τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας* τὰ ὑπ' ἀριθ. 2, 5, 12, 25, 26 καὶ 28 βιβλία ἀποσκοποῦσιν εἰς τὴν ἀπολογητικὴν στήριξιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Τὰ βιβλία ταῦτα ἀπευθύνονται πρὸς τὴν παλαιούσαν πρὸς εὑρεσιν τῆς ἀληθείας νεότητά καὶ πρὸς τὸ εὐρὸν κοινὸν τῶν σκεπτομένων ἀνθρώπων μετὰ πάσης ἀντικειμενικότητος καὶ εὐλικρινείας, μακρὰν οἰασθήποτε πολεμικῆς ὑπερβολῆς.

Ἐκ τούτων τὸ πρῶτον (ἀριθ. 2), *Mgr Thiamer Toth*, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βουδαπέστης, *Χριστιανικὴ Πίστις καὶ Ἐπιστήμη*, κατὰ μετάφρασιν Ἰωάννου Παναγιωτίδου καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης (ἔτος ἐκδόσεως 1948, σελίδες 66), ἀποτελεῖ τὸ β' μέρος πολυσελίδου ἔργου τοῦ σ., διασήμου Οὐγγρου ἱεροκήρυκος καὶ παιδαγωγοῦ, ὅπερ εὐρύτατα ἐκυκλοφόρησεν ἐν Εὐρώπῃ μεταφρασθὲν εἰς τὰς πλείστας τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ ὄραίου

συγγράμματος τοῦ Toth μετεφράσθη ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν τίτλον *Dans la belle nature de Dieu* γαλλικῆς του ἐκδόσεως. Ἐξετάζει τὸ περιλάλητον ζήτημα τῆς σχέσεως τῆς πίστεως πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ «προσφέρεται πρὸς τὴν νεολαίαν μας», ὡς προσφυστάτα γράφει ὁ μεταφραστής, «μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τῆς χρησιμεύσῃ ὡς ἀσφαλῆς ὁδηγὸς πρὸς διαμόρφωσιν ὀρθῶν ἀντιλήψεων ἐπὶ θεμελιώδους κεφαλαίου τῆς κοσμοθεωρίας».

* Υποστηρίζεται ἐνταῦθα ἡ ὀρθὴ ἀντίληψις ὅτι οὐδὲμία σύγκρουσις εἶναι νοητὴ μεταξὺ τῆς καθαρᾶς ἐπιστήμης καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως, τῶν ὁποίων καὶ διαγράφονται τὰ διακεκριμένα ὄρια, ὑποδεικνύεται εἶτα τὸ παράλογον καὶ ἀνεδαφικὸν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῆς ἀπιστίας ὅτι παραδέχεται μόνον ὅσα ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν κατ' ἀίσθησιν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν καὶ παρατίθενται γινώμαι καὶ παραδείγματα ἐξ ὀρθῶν ἐπιστημόνων, ὄχι ἀπλῶς ἀποδεχομένων τὴν πίστιν, ἀλλὰ καὶ ἀναγνωρίζοντων αὐτὴν ὡς ἄκρως ἀναγκαίαν διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως.

Ἡ εἰς τὴν ἐλληνικὴν μετάφρασιν ἐγένετο κατὰ τρόπον ἐπιτυχέστατον, ἐξασφαλίζοντα καὶ τὴν αἰσθητικὴν ἀπὸλαυσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην.

Τὸ βιβλίον τοῦτο, παρὰ τὴν σημειωθεῖσαν ἤδη ἐπιτυχίαν τῆς κυκλοφορίας του, εἶναι ἀνάγκη νὰ διαδοθῇ εἰς τὰ εὐρύτερα στρώματα τῶν φοιτητῶν, ἰδίᾳ, καὶ τῶν μεγαλύτερων γυμνασίου παιδῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων — πρὲπι νὰ ὁμολογηθῇ — ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι σεβαστὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν στερομένων τῆς ἀπαιτουμένης εἰς τὰ ζητήματα ταῦτα σοβαρᾶς καθοδηγήσεως.

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 *Θρησκεία καὶ Διανοήσις*, ὑπὸ *Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ*, τοῦ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικής, (ἔτος ἐκδόσεως 1948, σελίδες 63) ἐξετάζει τὴν παρ' ἡμῖν σχέσιν τῶν «διανοουμένων» πρὸς τὴν θρησκείαν, ὑποδεικνύει τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας «θρησκευτικότητος», τὴν ὁποίαν πολλοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἔχουν, τὴν ἀναγκαιότητα τῆς πίστεως καθ' ὅλου καὶ, εἰδικώτερον, τῆς εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν πίστεως καὶ διὰ γνώμων καὶ παραδειγμάτων τῶν μεγάλων σοφῶν τῆς ἀνθρωπότητος ὑπογραμμίζει τὸ ἀσύστατον τοῦ ἰσχυρισμοῦ περὶ τοῦ, δῆθεν, ἀσυμβίβαστου τῆς ἐπιστήμης πρὸς τὴν θρησκείαν, ἐν τέλει δὲ παρέχει τὴν εἰκόνα τοῦ ἀληθινοῦ καὶ γνησίου Χριστιανισμοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον — τονίζει ἐπανειλημμένως — οὐδεμίαν σχέσιν δύναται νὰ ἔχη ἡ «δαισιδαμονία» καὶ ἡ «κρόληψις». Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ ζωηρότης, μετὰ τῆς ὁποίας ὁ σ. καταδικάζει τὴν τυπικὴν καὶ φαρισαϊκὴν θρησκευτικότητα, καὶ ἡ εὐστοχος σύστασις ὅπως τὰς περὶ θρησκείας καὶ, εἰδικώτερον, περὶ τοῦ χριστιανισμοῦ ἰδέας τῶν μὴ σχηματίζουσιν οἱ ἀγνοοῦντες τὰ πράγματα ἀπὸ τὰς παρεξηγήσεις τῆς θρησκευτικότητος, ὡς ὁποῖαι ἐγίναν ἀφορμὴ εἰς πολλοὺς νὰ ἀδιαφορήσουν πρὸς τὴν πίστιν. Ἐπίσης ἀξίον ἰδιαίτερας προσοχῆς εἰς τὸ ὑπ' ὄψει ἔργον εἶναι τὸ ὅτι δι' αὐτοῦ ἐμφανίζεται ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια ὑπὸ μορφήν σαφῆ καὶ συγκεκριμένην, ὅπως αὕτη βιοῦται ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

Πόσοι ἄρα γε, ἐκ τῶν «διανοουμένων» μα εἶχον τὴν εὐκαιρίαν, ἢ τὴν καλὴν διάθεσιν, νὰ λάβουν γνῶσιν τοῦ διαφωτιστικωτάτου ἐν τῇ ἐπαινετῇ συντομίᾳ τοῦ περιεχομένου του βιβλίου τούτου τοῦ διακεκριμένου Ἱεράρχου;

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 12, *N. I. Λούβαρι, Μεταξὺ δύο Κόσμων* (ἔτος ἐκδόσεως 1949, σελίδες 353) ἔχει ὡς θέμα τὴν τροπὴν, τὴν ὁπίαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ δεύτερον ἡμῖσι τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἐμφανίζει ὁ εἰκοστὸς αἰὼν εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ πνευματικοῦ βίου, εἰς τὴν ἐπιστήμην, τὴν τέχνην, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν θρησκείαν καὶ ἣτις συνίσταται εἰς τὴν «βαθμιαίαν ἐγκατάλειψιν τῆς φυσιοκρατίας τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἰδεαλισμὸν καὶ τὴν πνευματοκρατικὴν κοσμοθεωρίαν». Ἐνεκα τῆς τροπῆς ταύτης — τονίζεται ἐν ἐπιλόγῳ — ἡ φιλοσοφία τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος δεικνύει σήμερον «κατανόησιν διὰ τὸ περιεχόμενον τῆς χριστιανικῆς πί-

στεως και συντελεί ούτω εις την έναρμόνιαν αὐτοῦ πρὸς τὸν ὑπόλοιπον πνευματικὸν βίον», συνεπικουρούσης ἤδη καὶ τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης τῶν χρόνων μας «διὰ τῆς ἰδεαλιστικῆς ἐρμηνείας τῶν ἀντικειμένων τῆς ἐρεύνης τῆς», καθὼς καὶ τῶν ἱστορικῶν ἐπιστημῶν, αἱ ὁποῖαι «διέγνωσαν βαθμηδὸν τὸ δεκτικὸν λόγου στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐνυπάρχει εἰς τὰ ἱστορικὰ φαινόμενα καὶ εἰς τὰς προσωπικότητας, αἱ ὁποῖαι δημιουργοὺν καὶ κινοῦν τὴν ἱστορίαν», διότι τὰ φαινόμενα ταῦτα ὄντα «ἀνεπίδεκτα ἱστορικῆς ἐξηγήσεως, εἶναι προσιτὰ μόνον εἰς τὸ βίωμα», διὰ τοῦ ὁποῖου «εἰ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ» ὁδηγοῦνται εἰς τὴν ἐν τῷ Σωτῆρι Χριστῷ «συνάντησιν τοῦ Θεοῦ».

Μετὰ τὸν διαφωτιστικώτατον Πρόλογον καὶ τὴν Εἰσαγωγὴν (σ. 5-19) ἐξετάζονται ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ βιβλίου (σ. 20-63) «οἱ χρόνοι τῆς φυσιοκρατικῆς κοσμοθεωρίας», ἔπειτα ἡ ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει (64-250) ἐξέτασις τῆς εἰς τὸν ἰδεαλισμὸν συγχρόνου τροπῆς καὶ τῶν αἰτίων ταύτης, καὶ ἐν τῷ τρίτῳ, καὶ τελευταίῳ, μέρει (σ. 251-321) ἐξετάζεται «τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν θρησκείαν», ἐν Ἐπιλόγῃ δὲ (σ. 322-347) παρέχεται χρησιμωμᾶτη ἀνακεφαλαίωσις τῆς γενομένης διὰ τῶν ἀνωτέρω ἐμπεριστατωμένης ἐρεύνης. Ἐν τέλει τοῦ βιβλίου (σ. 348-353) σημειοῦται ἡ πλουσιωτάτη βιβλιογραφία, ἣν ὁ σ. εἶχεν ὑπ' ὄψει «ἀπὸ τὸ τεράστιον πλῆθος τῶν σχετικῶν βιβλίων», ὡς χαρακτηριστικώτατα γράφει.

Παρὰ τὴν βαρύτητα τοῦ θέματος, τὸ βιβλίον ἀναγινώσκεται λίαν εὐχαρίστως, ὡς ἔχει γραφῆ ὑπὸ τοῦ γλαφυροῦ συγγραφέως του, ἐν ᾧ δὲ δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ πλήρως καὶ τοὺς εἰς δυσκόλους μελέτας εἰθισμένους, ἀνταποκρίνεται ἐπίσης πλήρως καὶ εἰς «τὸ πλάτος τοῦ κοινού», διὰ τὸ ὁποῖον ὁ σ. τὸ ἔχει προορίσει.

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ἐκδῶσασα τὸ βιβλίον τοῦτο τοῦ κ. Ν. Ι. Λούβαρι προσφέρει μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἀναγκαίαν ἐνημέρωσιν τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας ἐπὶ τῶν συγχρόνων πνευματικῶν κατευθύνσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἴητο δυνατόν νὰ γίνοντο παρ' ἡμῖν γνωσταί, ἴσως, μετὰ μίαν πεντηκονταετίαν...

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ ἐκδοσις ἑνὸς καλοῦ βιβλίου· εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἡ εὐκρινὴς διάθεσις πρὸς πραγματικὴν γνωριμίαν τοῦ ἀληθοῦς.

Ε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Π. Ν. Πιπινέλη Ὁ ἐθνικισμὸς ὡς κίνησις πνευματικὴ καὶ πολιτικὴ. Πάτραι 1951 (Σελ. 20).

Π. Ν. Τρεμπέλα Ὁμιλητικὴ ἢ ἱστορία καὶ θεωρία τοῦ κηρύγματος. Ἐπιστημονικὴ Ἐπιτηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀθῆναι 1949-1951. (Σελ. ε' + 336).

Ἀκαδημία Ἀθηνῶν: **Μενελάου Τουρτόγλου** Στοιχεῖα ποινικοῦ δικαίου καὶ ἐγκληματολογίας εἰς τὰς παροιμίας καὶ τὰ ἄσματα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Ἀνατυπὸν ἐκ τῆς «Ἐπιτηρίδος τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου». Ἀθῆναι 1951 (Σελ. 125-158).

Ἀνθίμου Πουλάνι Ἱερομονάχου Χίου, Ἀκολουθία τῶν ἁγίων Σταματίου, Ἰωάννου καὶ Νικολάου μαρτύρων τῶν ἐκ Σπετσῶν, μαρτυρησάντων ἐν Χίῳ τὴν 3 Φεβρουαρίου 1822. Ἐκδίδεται ἐγκρίσει τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σπετσῶν, Ὑδρας καὶ Αἰγίνης, ἐπιμελεῖα τοῦ θεολόγου καθηγητοῦ τῆς Ἀναργυροῦ καὶ Κοργιαλενεῖου Σχολῆς **Ἰωάννου Τιμαγένοῦ**. Ἐν Πειραιεῖ 1951 (Σελ. 31, μετ' εἰκόνας).

Τζάνου Γουγουτᾶ Ἱερέως, Ἡ χαρὰ τῶν ἀγγέλων. Ἐκδοσις «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης», Βόλος 1951, (Σελ. 192).

Σπυρ. Μ. Καλλιάρια Καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, Τὸ περὶ ψυχῆς πρόβλημα. Ἐκδοσις δευτέρα ἠδὲξημένη. Βιβλιοθήκη τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀρθ. 32. Ἀθῆναι 1951. (Σελ. 103).

Ἱερά Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ἰσαποστόλου Φωτίου Πατριάρχου ΚΠόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ, συνερανοθεῖσα ἐξ ἀρχαιοτέρων τῆς Ἐκκλησίας ὕμνων καὶ συνταχθεῖσα ὑπὸ **Κωνσταντίνου Μητροπολίτου Σταυροπόλεως τοῦ Τυπάλδου**. Ἐκδοσις Γ'. Ἐγκρίσει τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιμελεῖα **Ἰωάννου Ν. Καρμίρη** Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἐκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι 1951. (4ον, σελ. 22).

Ψυχολογία καὶ Ζωὴ· μελέται τοῦ «Ἰνστιτούτου Ἱατρικῆς Ψυχολογίας καὶ Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς». Ἀρθ. 1: Ἡ ἀρρώστεια καὶ ἡ ψυχὴ· μία σειρά μελετῶν ἐλλήνων καὶ ξένων ἐπιστημόνων ἀπὸ τὴν σύγχρονον ἐπιστημονικὴν ἐρευναν τοῦ ψυχικοῦ καὶ σωματικοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπιμελεῖα **Δρ. Α. Δοσιώτη** ψυχιάτρου. Ἐκδοσις «Ἡ Δαμασκός». Ἀθῆναι 1951 (Σελ. 485. Ἐπισυνάπτεται Ἐιδικὸν ἐρωτηματολόγιον καὶ γενικὴ ἐξέτασις τῆς προσωπικότητος).

Ἐκδοσις *πεπραγμένων* ἔτους 1950 τῆς «Χριστιανικῆς Ἑστίας», Ἀναμορφωτικῆς Ὁργανώσεως Πατρῶν. Πάτραι 1950.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Κορινθίας.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200)40 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» Α. Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς θέσεις τῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν ναῶν 1) Κοιμ. Θεοτόκου Ταρσοῦ, 2) ἁγ. Τρύφωνος Τιτάνης, 3) ἁγ. Ἀθανασίου Στυλίων, 4) ἁγ. Γεωργίου Κλημέντι, 5) ἁγ. Γεωργίου Σοφιανῶν, 6) Μεταμορφώσεως Σωτήρος Καίσαρη, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακρηυχθῶσι ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τῶν ὡς ἄνω ἱ. ναῶν.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 1 Μαρτίου 1951

† Ὁ Κορινθίας Προκόπιος

Ἱ. Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρωσίν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Δημητρίου Παραδεισίων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Δημητσάνῃ τῇ 5ῃ Μαρτίου 1951

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Γερμανός

"ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"

ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΒΕΛΤΙΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Ἐδέσσης - Πέλλης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ὁ Κερκύρας - Παξῶν ΜΕΘΟΔΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ : Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΪΣ

Ἐν Ἀθῆναις Ἔθποις «Φοῖνικος» Λεωνάτου 4.